

Επαλξη

ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΜΑΡΤΗΣ
ΑΠΡΙΛΗΣ '95

Σ' αυτό το τεύχος διαβάστε:

- Εκδηλώσεις Νεολαίας ΠΑ.Δ.Ε.Δ. Λευκωσίας
- Ημερολόγιο 1994
- Διδασκαλία της ανάγνωσης σε δυσλεξικά παιδιά
- Λογοτεχνική Επαλξη
- Επιστολές ΠΑ.Δ.Ε.Δ.
- Με αλάτι και πιπέρι
- Η Κύπρος και η συνεισφορά της στη Μεγάλη Επανάσταση
- Ένταξη των νέων δασκάλων στις κλίμακες 8-10
- Φοιτητικό κίνημα
- Θεσεις κι Αντιθέσεις
- Μείωση αριθμού παιδιών κατά τάξη

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΙΝΑΙ ΕΝΙΑΙΑ ΚΑΙ ΕΝΙΑΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ ΤΗΣ

Στις 29 και 30 Μαΐου του 1992 συνήλθε Τακτική Παγκύπρια Συνδιάσκεψη των Γενικών Αντιπροσώπων της ΠΟΕΔ. Διατρανώθηκε τότε η αμετακίνητη απαίτηση του κλάδου για πλήρη ταύτιση του δασκάλου με τους λειτουργούς των άλλων βαθμίδων της εκπαίδευσης.

Από τότε, παρά τις προσπάθειες που έγιναν, δεν έχει προχωρήσει ουσιαστικά το αίτημα. Αντίθετα οι συναδελφοί της Μέσης Εκπαίδευσης, όσοι με την συμφωνία του 1981 έμειναν στην Α10 κλίμακα, πέτυχαν - έστω και έμμεσα-τη Α11. Οι ισορροπίες που επιτεύχθηκαν στο μισθολόγιο διαταράχθηκαν επικίνδυνα.

Έφτασε ο καιρός να προβάλουμε δυναμικά το αίτημα σ' όλα τα επίπεδα και με κάθε θεμιτό μέσο. Η ΠΑΔΕΔ - που είχε τότε την απόλυτη πλειοψηφία στην ΠΟΕΔ έχει προδιαγράψει το αίτημα από το Μάη του 1992. (ίδε Εκπαιδευτικός αρ. 173). Καλεί τώρα την ΠΟΕΔ:

1. Να εντείνει τις προσπάθειές της για επίτευξη του στόχου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Ανοικτή πρόσκληση και πρόκληση στην Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού.

Στις 13 του Δεκέμβρη του 1994 το Υπουργείο σας απέστειλε στις Εκπαιδευτικές Οργανώσεις το τελικό, όπως το χαρακτηρίζει, σχέδιο των νέων κανονισμών επιθεώρησης και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών.

Η ΠΑΔΕΔ έχει μελετήσει σε βάθος το όλο σχέδιο, όπως έχει σταλεί. Αναγνωρίζουμε ότι έγιναν κάποιες αλλαγές, ότι η παρούσα κυβέρνηση και ιδιαίτερα εσείς κ. Υπουργέ ευαισθητοποιηθήκατε στο θέμα. Δυστυχώς όμως αποτύχαμε να αγγίξουμε την ουσία. Έτσι το νέο σχέδιο Κ.Ε.Α. των εκπαιδευτικών δεν είναι τίποτε άλλο - ιδιαίτερα στα επίμαχα σημεία - παρά μεταφορά του παλιού κανονισμού σε άλλη πιο απλή γλώσσα με διαφοροποιημένους, ναι, τους αριθμητικούς δείκτες αλλά με τις παραμέτρους που οδηγούν σ' αυτούς καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης τις ίδιες.

Εκείνο που επιζητούμε είναι να βρεθεί μια φόρμουλα αξιολόγησης που δε θα αδικεί κανένα και ότι η αξιολόγηση του

καθενός δεν έχει σχέση με ο,τιδήποτε άλλο από το εκπαιδευτικό έργο που επιτελεί.

Η ΠΑΔΕΔ, που έχει δεχτεί τα πλήγματα του παρελθόντος αγρυπνεί και δεν θα δεχτεί έναν κανονισμό που αφήνει ανοικτές τις πόρτες για παρεμβάσεις ξένες προς το εκπαιδευτικό έργο. Θέλουμε και θα τις κλείσουμε μια για πάντα. Έτσι κάθε συναδελφος οποιοδήποτε προέλευσης ή πολιτικής τοποθέτησης ή απόκλισης θα αμείβεται ανάλογα με την προσφορά του.

Εκπεφρασμένη θέση μας είναι να βοηθήσουμε την ΠΟΕΔ και τις άλλες εκπαιδευτικές οργανώσεις και το Υπουργείο σας ώστε να φτάσουμε το συντομότερο σε ένα νέο συμπεφωνημένο σύστημα αξιολόγησης που θα εγγυάται δίκαιη μεταχείριση.

Η επιστολή αυτή είναι πρόσκληση και όχι μομφή. Αύριο ξεκινούμε, αν είναι δυνατό, την προσπάθεια. Με ανοικτό μυαλό, με ευρύνοια και με λόγο διαλεκτικό. Όπου λειτουργεί ο διάλογος τα αποτελέσματα είναι και θετικά και αποδεκτά από όλους.

Αναμένουμε.

2. Να καλέσει Γενικές Συνελεύσεις των μελών της για ενημέρωση και έγκριση γραμμής πλεύσης.

3. Να εγκαινιάσει κύκλο επαφών με όλα τα κόμματα για ενημέρωση και προβολή του αιτήματος.

4. Να επιδιώξει συνολική λύση σε τακτό χρονοδιάγραμμα 3-5 ετών.

Όπως γράψαμε και στην προηγούμενη έκδοση της Επαλξης δεν είναι μόνο αίτημα των δασκάλων / νηπιαγωγών. Η ίση μεταχείριση όσων εργοδοτούνται από το κράτος αποτελεί και υποχρέωση του που απορρέει από τις συμβατικές υποχρεώσεις του έναντι των διεθνών συμφωνιών που προσυπογράφη.

Η φετινή σχολική χρονιά φτάνει όπου να 'ναι στη λήξη της. Η ΠΑΔΕΔ, με την ευκαιρία αυτή, εύχεται σ' όλους τους συναδέλφους

ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ,

κάθε οικογενειακή και ατομική ευτυχία, επαγγελματική άνοδο και πάνω απ' όλα υγεία.

Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΑΔΕΔ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Στη Λευκωσία η νεολαία της ΠΑΔΕΔ ανανεώνεται και αναδιοργανώνεται. Ήδη έχει συγκροτηθεί μια προσωρινή επταμελής επιτροπή πλαισιούμενη από 30 περίπου άλλους δασκάλους που αποτελούν τον πυρήνα της Νεολαίας της Λευκωσίας. Τέθηκαν εξαρχώς τρεις στόχοι:

1. Η δυναμική και έντονη παρουσία των νέων δασκάλων στα εκπαιδευτικά, συνδικαλιστικά και εθνικά θέματα του τόπου.

2. Η οργάνωση εκδηλώσεων γενικού ενδιαφέροντος, κάτι που λείπει από το διδασκαλικό χώρο.

3. Η δημιουργία ενός δυνατού συνόλου νεολαίας έτοιμου να αντιμετωπίσει κάθε πρόκληση.

Προς επίτευξη των πιο πάνω στόχων έγιναν κατά τους τελευταίους δύο μήνες τα εξής:

α) Συγκεντρώσεις γνωριμίας μελών και φίλων της Νεολαίας Λευκωσίας.

β) Εκδηλώσεις εθνικού περιεχομένου (επέτειοι 25ης Μαρτίου και 1ης Απριλίου).

γ) Δημιουργία μητρώου νεολαίας που περιλαμβάνει ήδη σημαντικό αριθμό μελών και ξεπερνά τις αρχικές προσδοκίες.

δ) Διανομή φυλλαδίων στα σχολεία σε θέματα που αφορούν άμεσα το δάσκαλο.

Για τους επόμενους μήνες μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς προγραμματίζονται ακόμα:

i) Δημιουργία στεκίου νεολαίας για ψυχαγωγία και διασκέδαση.

ii) Έκδοση κάρτας μέλους της Νεολαίας Λευκωσίας. Η κάρτα δε θα έχει τυπικό μόνο χαρακτήρα αλλά και ουσιαστικό, προσφέροντας διάφορες διευκολύνσεις στα μέλη.

iii) Φιλανθρωπικές εκδηλώσεις.

iv) Βραδιές αφιερωμένες στην κυπριακή και κρητική μουσική.

v) Ομιλίες - διαλέξεις - συζητήσεις γενικού ενδιαφέροντος.

vi) Άλλες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις.

Η Νεολαία της ΠΑΔΕΔ στη Λευκωσία δε θα σταματήσει εδώ. Με τη νέα σχολική χρονιά οι στόχοι θα είναι ψηλότεροι. Γι' αυτό καλούμε όλους τους δασκάλους, που πιστεύουν στα κοινά ιδεώδη και ιδανικά και επιζητούν την αναγνώριση του έργου του δασκάλου απ' όλες τις πλευρές, να έρθουν κοντά μας. Οι πόρτες είναι ανοικτές για όλους.

Όσοι ενδιαφέρονται για να ενταχθούν στη δυναμική νεολαία της ΠΑΔΕΔ μπορούν να επικοινωνήσουν με τα πιο κάτω μέλη της επιτροπής:

Ρεβέκκα Νικολαΐδου	- Τηλ:482137
Χριστίνα Σωτηρίου	- Τηλ: 331345
Αντρη Φιλίππου	- Τηλ: 832759
Γιάννης Παπαονησιφόρου	- Τηλ:343621
	Ο πρόεδρος Νίκος Πιερί

ΦΩΤΟΡΕΠΟΡΤΑΖ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΠΑΔΕΔ

ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

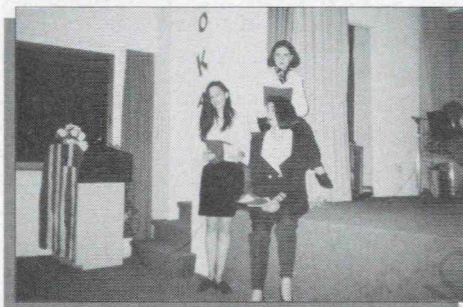

15 Μαρτίου, 1995

Την εκδήλωση μουσικής και ποίησης για τα αρανατάχρονα του αγώνα 1955-59 τίμησαν με την παρουσία τους ο βουλευτής του ΔΗ.ΣΥ. κος Δημήτρης Συλλούρης, ο πρόεδρος της ΝΕ.ΔΗ.ΣΥ. κος Στέλιος Λοιζίδης, πολλοί σύναδελφοι και φίλοι της ΠΑΔΕΔ.

◀ 24 Φεβρουαρίου, 1995
Η Νεολαία μας διασκέδασε στην ταβέρνα «MINORE» στη Λευκωσία μέσα σε μια αποκρίτικη ατμόσφαιρα γλεντιού και ξεγνοιασιάς. Στη φωτογραφία ένα από τα τραπέζια της παρέας.

◀ Για την επιτυχία της βραδιάς συνεργάστηκαν όλα τα μέλη της Νεολαίας μας με πρωτοφανή ενθουσιασμό. Στη φωτογραφία η Αντρη Φιλίππου, η Ρέα Νικολαΐδου και η Γιωργούλα Ανδρέου, σε αποσπάσματα που διάβασαν από λόγια μονάδων ηρώων.

◀ Οι νέοι του 1955-59 δίνουν τον όρκο της Ε.Ο.Κ.Α. Η Νεολαία της ΠΑΔΕΔ Λευκωσίας δίνει τον όρκο: «Την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω».

ΜΕ ΑΛΑΤΙ ΠΙΠΕΡΙ... ΚΑΙ ...

Δανεικά αλλά αγύριστα...

- 18 θέσεις Διευθυντών παγοποιημένες. Οι 6 από ετών.

- Άλλες 9 θέσεις Διευθυντών έπρεπε να είχαν πληρωθεί από 1.1.95

- 25 θέσεις Β. Διευθυντών πάλι από 1.1.95 Θέσεις Επιθεωρητών, Πρώτων Λειτουργιών, Επιθεωρητριών Προδημοτικής παγοποιημένες.

Και το χειρότερο, κανένας δεν μπορεί να προβλέψει πότε θα πληρωθούν.

Τι λέει η ΠΟΕΔ;

Εφτάσε η εποχή να τρίζουμε τα δόντια.

Αλειούργητοι λειτουργητέοι νόμοι

Το 1992 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων νόμος σχετικός με την Αξιολόγηση των Δημοσίων Υπαλλήλων. Στην περίπτωση των εκπαιδευτικών θα ετίθετο σε εφαρμογή από 1.1.1994

Και τίποτε από όσα προέβλεπε δεν έγιναν. Αγνοείτο η ύπαρξή του!!!

Και έφερε η μη εφαρμογή του, μαζί με άλλες αμαρτίες, το χάος.

Αν δεν είναι τραγικό, τι μπορεί να είναι;

Συμπολίτευση - Αντιπολίτευση

Στο ενημερωτικό δελτίο της ΔΗ.ΚΙ το Μάρτη του 95 λέει ότι «η ΔΗ.ΚΙ δεν είναι συμπολίτευση - όπως σκόπιμα μας χαρακτηρίζουν άλλες κινήσεις, αλλ' ούτε ασφαλώς και στείρα αντιπολίτευση...»

Για να υπάρχει όμως αντιπολίτευση πρέπει μια κίνηση να έχει απόλυτη πλειοψηφία και να περνά από τα όργανα της ΠΟΕΔ τις θέσεις της. Όπως ξέρουμε όμως κάτι τέτοιο δε συμβαίνει.

Για να υπάρχει συμπολίτευση πρέπει 2 ή περισσότερες κινήσεις να συμπήξουν είτε προεκλογικά είτε μετεκλογικά μέτωπο και να μονοπωλούν την εξουσία. Και κάτι τέτοιο δε συμβαίνει.

Άλλες κινήσεις κατηγορούν τη ΔΗ.ΚΙ ότι είναι συμπολίτευση. Με ποιόν όμως; Περιμέναμε από τη ΔΗ.ΚΙ να βγει και να πει τα πράγματα με το όνομά τους.

Εμείς τονίζουμε ότι η ΠΟΕΔ είναι το συνδικαλιστικό μας όργανο. Και ότι όλες μας οι ενέργειες πρέπει να κατατείνουν σε παραπέρα ενδυνάμωση της ώστε να γίνεται σεβαστή η φωνή της. Οι κατακτήσεις του κλάδου δεν αποτελούν μονοπώλιο της μιας ή της άλλης κίνησης αλλά συλλογική προσπάθεια του συνόλου των Δασκάλων και των Νηπιαγωγών.

Η ΠΑΔΕΔ εργάστηκε και εργάζεται προς την κατεύθυνση αυτή.

Τι άλλο θα δουν τα μάτια μας

Πήγαν να λεί κάποιον εν αποστρατεία Επιθεωρητές και μαρτύρησαν στο Ανώτατο Δικαστήριο - υπόθεση Ανδρέα Χαλαλάμπους - ότι είχαν διατεταγμένες εντολές να διατηρούν κορυφές και στεγανά στη βαθμολόγηση των Δασκάλων και των Νηπιαγωγών. Και το έπραξαν ενώ ήξεραν καλά ότι ήταν παράνομο. Το λένε τώρα, κατόπιν εορτής. Γιατί δεν ύψωσαν τότε το ανάστημά τους και να φωνάξουν την παρανομία;

Εμείς προειδοποιούσαμε τότε, που ανεβοκατέβαιναν οι βαθμολογίες για να εξυπηρετηθούν οι σκοπιμότητες - όλα στους ημέτερους - ότι έσσεται ήμαρ. Και ήλθε.

Τη ζημιά που έγινε όμως ποιός θα την πληρώσει; Αυτοί που έδιναν τις εντολές ή αυτοί που τις εφάρμοζαν ή και οι δύο; Πώς όμως;

Ρωτάμε Ευθέως

Πριν από ένα χρόνο και κάτι ο κ. Άριστος Χρυσοστόμου επισήμανε στην Επιτροπή Θεσμών και Αξιών της Βουλής των Αντιπροσώπων πολύ σημαντικά πράγματα, που έκαναν το λαό να χωριάσει για τα απαράδεκτα τεκταινόμενα της τελευταίας 20ετίας.

Εμείς χαιρετήσαμε τότε την πρόθεση. Βγήκαμε με ανακοινώσεις και είπαμε ότι κατέχουμε αδιάσειστα στοιχεία τα οποία θέτουμε στη διάθεση του καθενός.

Εκτοτε έπεσε σιγή θανάτου.

Ρωτάμε ευθέως; Γιατί; Για να μη θιγούν πρόσωπα και πράγματα; Υπηρετείται έτσι το συμφέρον του λαού - που πληρώνει αγγόγυστα - και πρέπει να γνωρίζει;

ΕΘΝΙΚΟΙ ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ - ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Όλοι γνωρίζουμε πως μετά από κάθε εθνική γιορτή ή συγκέντρωση με εθνικό περιεχόμενο ανακρούεται ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ της πατρίδας μας. Ο ήρωας μαθητής Ευαγόρας Παλληκαρίδης - για τη μνήμη του οποίου οργανώθηκε συγκέντρωση από μερίδα συναδέλφων στο Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου - οδηγήθηκε στην αγχόνη, ψάλλοντας τον ΕΘΝΙΚΟ ΥΜΝΟ.

Δεν έχει, συνάδελφοι, κανένας το δικαίωμα να οργανώνει εθνικές γιορτές και να λογοκρίνει τον ΕΘΝΙΚΟ ΥΜΝΟ. Ούτε με τη δικαιολογία ότι δε γνωρίζαμε ή ότι ξεχάσαμε, γιατί είμαστε δασκάλοι, γιατί σε μας πέφτει βαρύς ο κλήρος της εθνικής διαπαιδαγώγησης της νεολαίας μας. Αλί-

μονο αν σε δικές μας εκδηλώσεις ξεχνούμε (!) ότι γνωρίζουν και τα νήπια. Η ιερότερη στιγμή κάθε εθνικής εκδήλωσης δεν πρέπει να αποτελεί σημείο συμβιβασμού για να αποφευχθούν βαρύτεροι τριγμοί στο ήδη παραπέτον σκάφος τους.

Ο νοών νοείτω.

Ο Νασρατίν Χότζας - το φαί που ψηνόταν με το κερί - και οι κανονισμοί λειτουργίας των σχολείων

Κάποτε κάλεσαν κάποιον φίλο του το Χότζα σε τραπέζι. Αφού πέρασαν 2-3 ώρες από την ώρα του φαγητού ρώτησε αν, επιτέλους, θα φάνε κάτι. Η απάντηση ήταν ότι, ναι, θα φάνε, άμα ψηνόταν το φαί. Ο Χότζας περίμενε υπομονετικά άλλες 2-3 ώρες, κατόπιν ζήτησε να δει την κουζίνα και το φαί που ψηνόταν. Πραγματικά τον πήραν και με έκπληξη είδε ένα καζάνι γεμάτο φαί να ψήνεται από ένα κερί. Κι έφυγε.

Μετά από παρέλευση 5-6 μηνών κάλεσε τους ίδιους φίλους του (!) σε τραπέζι. Πέρασαν 2-3 ώρες από την ώρα του φαγητού, άλλες 2-3 κατόπιν και βαριά πεινασμένοι οι φίλοι ρώτησαν πού ψηνόταν το φαί. Κι ο Χότζας τους έδειξε με καμάρι το καζάνι όπου ήταν το φαί κι ένα κερί να αχνοφωτίζει στον απέναντι λόφο, δηλώνοντας με καμάρι ότι σίγουρα θα φάνε και το φαί θα είναι νοστιμότατο άμα το κερί το ψήσει.

Εδώ και τρία σχεδόν χρόνια ετοιμάστηκαν από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με την ΠΟΕΔ, νέοι κανονισμοί λειτουργίας των σχολείων. Σε πολλά σημεία με κοινή αποδοχή, σε άλλα κρατήθηκε η διαφωνία για να συζητηθεί στην Επιτροπή Παιδείας της Βουλής.

Εκτοτε τίποτε δεν έγινε. Και εύλογα διερωτώμαστε. Παίζουμε άραγε το παιχνίδι του Χότζα και των φίλων του;

Αναπληρώσεις ... ή απλά... Μαθηματικά

Η Ανεξάρτητη Κίνηση Δασκάλων - ΑΚΙΔΑ - σε φυλλάδιό της που κυκλοφόρησε στα σχολεία λίγο πριν κλείσουμε για τις διακοπές του ΠΑΣΧΑ, διατυπώνει, όπως λέει, την «πρότασή της» για το θέμα των αναπληρώσεων. Η «πρόταση» της ΑΚΙΔΑ περιλαμβάνει:

α) Κάθε δάσκαλος και Β. Διευθυντής θα κάμνει από 7 αναπληρώσεις το χρόνο.
β) Γι' αυτές τις 7 αναπληρώσεις να μας δοθεί μια μέρα αργίας.
Θα θέλαμε να υποδείξουμε στους συναδέλφους μας της ΑΚΙΔΑ ότι κανένας δάσκαλος δεν εργάζεται 7 περιόδους την ημέρα. Αν υπολογίσουμε το μέσο όρο του διδακτικού χρόνου όλων των δασκάλων (Διευθυντών, Β. Διευθυντών και απλών δασκάλων), αυτός δεν ξεπερνά τις 5 περιόδους. Γιατί λοιπόν, μια μέρα αργίας για κάθε 7 αναπληρώσεις και όχι για κάθε 5 αναπληρώσεις;

Νέος Πρόεδρος στην Επαρχιακή Επιτροπή ΠΑΔΕΔ Λευκωσίας

Στις 22 του Μάρτη το '95, στο Πολιτιστικό Κέντρο του Συνεργατικού Ταμειοτηρίου Δασκάλων, συνήλθε έκτακτη Επαρχιακή Συνέλευση της ΠΑΔΕΔ Λευκωσίας.

Έγινε πλατιά ενημέρωση των μελών της ΠΑΔΕΔ σ' όλα τα τρέχοντα προβλήματα του κλάδου και ακολούθησε εκλογή για τη θέση του Προέδρου της Επαρχιακής Επιτροπής. Ο προηγούμενος πρόεδρος Γιώργος Γιωργαλλής πήρε θέση δασκάλου εκτός Κύπρου και υπέβαλε παραίτηση. Έχει εκλεγεί ως νέος Πρόεδρος ο κ. Γιάννης Κουντούρης.

Του ευχόμαστε κάθε επιτυχία.

Από την εισαγωγική ομιλία του Αντιπροέδρου στην ίδια συνέλευση κ. Σάββα Λοΐζου:

«... θέλουμε να πιστεύουμε - και έτσι είναι - ότι η κίνησή μας δεν είναι μόνο πρώτη σε αριθμητικά ποσοστά, αλλά και διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στα εκπαιδευτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και εθνικά θέματα. Η αποστολή μας ως Έλληνες και Χριστιανοί Οθρόδοξοι δάσκαλοι επεκτείνεται και πέραν από τα όρια του συνδικαλισμού, σε χώρους που στοχεύουν στην καλλιέργεια της Εθνικής και θρησκευτικής μας συνείδησης και της κοινωνικής μας αποστολής.

Παρακαλούνται όσοι συνάδελφοι επιθυμούν να δημοσιεύσουν ο,τιδήποτε στην "Επαλξη" να αποστέλλουν το υλικό στη διεύθυνση:

"Επαλξη"
Κεφαλόβρυσου 1
Τ.Τ.:4201
Λεμεσός

Τα ενυπόγραφα κείμενα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων τους. Δεν αποτελούν κατ'ανάγκη και θέσεις της Κίνησης.

ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ

ΚΑΘΕ ΤΜΗΜΑ - ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ

Είναι εύκολο όταν βρίσκεσαι σε κάποιο γραφείο, σε μια σύσκεψη που ασχολείται με εκπαιδευτικά θέματα, να κάνεις μια εισήγηση για τα θέματα αυτά. Τέτοιου είδους, πιστεύω, ήταν και η εισήγηση που τελικά υιοθετήθηκε και η οποία λέει ότι σε ένα «καθαρό» τμήμα μπορούν να υπάρχουν περισσότερα από 24 και λιγότερα από 35 παιδιά, ενώ σε ένα σύμπλεγμα μπορούν να υπάρχουν μέχρι και 24 παιδιά.

Τί συμβαίνει, όμως, πραγματικά σε μια τάξη; Είναι οι αριθμοί αυτοί λογικοί και πρακτικοί για τα σύγχρονα κυπριακά σχολικά δεδομένα;

Είναι αποδεκτό και εμφανές ότι σε κάθε τμήμα υπάρχουν παιδιά διαφόρων επιπέδων όσον αφορά τις ικανότητες για μάθηση. Εμφανές είναι, επίσης, ότι στα πλείστα τμήματα υπάρχουν κάποια παιδιά με προβλήματα πειθαρχίας. Αν σε αυτά προσθέσουμε και τη νέα αρχή

που τηρεί το Υπουργείο για ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες σε σχολεία, μπορούμε να αντιληφθούμε ότι οι αριθμοί που χρησιμοποιούνται ως όριο για το σχηματισμό τμημάτων είναι απαράδεκτοι.

Ο κάθε δάσκαλος και η κάθε δασκάλα είναι υπεύθυνοι, όχι μόνο για τη διδασκαλία μιας προκαθορισμένης ύλης αλλά και για την οργάνωση κάποιων εκδηλώσεων όπως δραματάκια, χορογραφίες κ.ά., για την ασφάλεια του κάθε παιδιού σε όλες τις ενδοσχολικές και εξωσχολικές εκδηλώσεις και γενικά για την επίβλεψη κάθε μαθητή του τμήματος, το οποίο έχουν αναλάβει για τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά.

Λαμβανομένων υπ' όψη των πιο πάνω δεδομένων για τα επίπεδα μάθησης, τα προβλήματα πειθαρχίας και την ένταξη των παιδιών με ειδικές ανάγκες το έργο των εκπαιδευτικών γίνεται συνεχώς και πιο δύσκολο.

Η αρχή της αυτενέργειας, της εξατομικευμένης εργασίας, η ομαδοκεντρική και συνεργατική μέθοδος

και όλες οι σύγχρονες τάσεις που η ψυχολογία, η κοινωνιολογία και γενικά όσοι ασχολούνται με την εκπαίδευση ακολουθούν, είναι δύσκολο να εφαρμοστούν με καλά αποτελέσματα σε ένα τμήμα 33 ή 34 παιδιών ή σε ένα σύμπλεγμα - όπου οι ώρες διδασκαλίας μειώνονται - με 23-24 παιδιά.

Τα προβλήματα είναι πιο εμφανή στις μικρότερες τάξεις και κυρίως στην πρώτη τάξη όπου σε κάθε φάση της διδασκαλίας απαιτείται ατομική προσέγγιση. Αλλά και στις μεγάλες τάξεις όπου η ύλη και οι άλες υποχρεώσεις πιέζουν τόσο τους δασκάλους όσο και τα παιδιά, ο μεγάλος αριθμός μαθητών αδικεί κάποια παιδιά αν όχι όλα.

Είναι, λοιπόν, καιρός να αλλάξουν οι κανονισμοί όχι τόσο για τη διεκδίκηση του έργου των εκπαιδευτικών όσο για την καλύτερη και ομαλότερη φοίτηση των παιδιών και φυσικά για καλύτερα αποτελέσματα στον τομέα της μάθησης και της διαπαιδαγώγησης του ατόμου.

Ρεθέκκα Νικολαΐδου
Δασκάλα, Δημοτ. Σχολείο Αγ. Αθανασίου Λεμεσός

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΑΛΞΗ

Συγχαρητήρια! Εμφάνιση, περιεχόμενο, παλμός, ποικιλία, γραμμή, δραστηριότητες. Όλα στην Επαλξη. Επιμελημένη εργασία. Πραγματικό έργο δασκάλων και δη δασκάλων της ΠΑΔΕΔ.

Εύχομαι πάντα καλύτερα και πάντα ψηλότερα.

Παναγιώτης Κοκκινέλλης

27.3.95

Το περιοδικό αυτό αποστέλλεται στην προσωπική διεύθυνση των εγγεγραμμένων μελών της Κίνησης. Όσοι επιθυμούν μπορούν να εγγραφούν μέλη της ΠΑΔΕΔ και θα τους αποστέλλεται τόσο το περιοδικό όσο και το άλλο υλικό που εκδίδει η Κίνηση.

Φωτοτυπήστε, συμπληρώστε κι αποστείλετε το πιο κάτω στη διεύθυνση της ΠΑΔΕΔ.

ΟΝΟΜΑ: .....

ΕΠΩΝΥΜΟ: .....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: .....

ΤΗΛ.: .....

ΕΠΑΡΧΙΑ: .....

Επιθυμώ να εγγραφώ μέλος της διδασκαλικής κίνησης ΠΑΔΕΔ.

Ημερομηνία: ..... Υπογραφή: .....

ΘΕΣΕΙΣ ΚΙ ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ

Σχολικά εγχειρίδια

Είναι γνωστό ότι καταβάλλεται φιλότιμη προσπάθεια, τόσο για εκσυγχρονισμό των σχολικών βιβλίων που υπάρχουν, όσο και για παραγωγή νέων. Δυστυχώς όμως κάπου χωλαίνει το σύστημα και ο εκπαιδευτικός μένει μετέωρος σε πολλά μαθήματα του σχολικού προγράμματος, δίχως να έχει τα κατάλληλα βιβλία ή και για μερικά μαθήματα καθόλου, με αποτέλεσμα και η εργασία του να χωλαίνει και ο ίδιος να αφιερώνει ουκ ολίγες ώρες στη συγγραφή βοηθημάτων για τα παιδιά.

Ελπίζουμε ότι το Σεπτέμβριο δε θα βρεθούμε στην ανάγκη να εισηγηθούμε να μη διδάσκονται κάποια μαθήματα για τα οποία οι συνάδελφοι δεν έχουν το βιβλίο αναφοράς.

Η ΠΟΕΔ πρέπει να δει το θέμα με κάθε σοβαρότητα και στην ανάγκη να προβεί στη λήψη μέτρων ώστε να μη βρεθούμε το Σεπτέμβριο προ αδιεξόδων.

Υλικό για την Πρώτη Ανάγνωση

Όσοι δε δούλεψαν με Πρώτη Τάξη ίσως να μη γνωρίζουν ότι πίσω έχει η αχλάδα την ουρά.

Όπως είναι γνωστό, στη Δημοτική Εκπαίδευση εργαζόμαστε με την ολική μέθοδο - κάτι που σημαίνει προτάσεις - κάθε πρόταση και σχετική εικόνα ή εικόνες, για να έχει ο μαθητής οπτικές παραστάσεις - οπότε οι συνάδελφοι αναγκάζονται να μεταβάλλονται - εκόντες άκοντες - σε ζωγράφους, γλύπτες, σκιτσογράφους, κλπ, κλπ, που σημαίνει δεκάδες ώρες κάθε εβδομάδα απογευματινή εργασία, καμιά φορά ως τα μεσάνυχτα.

Είναι όμως και τα μαθηματικά. Εποπτική διδασκαλία λέμε. Είναι και η σπουδή περιβάλλοντος. Οι εποχές. Τα φρούτα. Η παραγωγή. Η αισθητοποίηση χιλιάδων εννοιών. Όλα εποπτικά δοσμένα.

Κι ο δάσκαλος αγωνιά, τον τρώει η έγνοια αν θα προφτάσει να σχεδιάσει ή να βρει ό,τι χρειάζεται για την καθημερινή δουλειά.

Το σταυρό της Α' τάξης δεν τον σηκώνουμε άλλο, διαμαρτύρονται οι συναδέλφοι της Α' τάξης.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού πρέπει να προχωρήσει να πάρει υλικό γιατί η κατάσταση δε πάει άλλο. Να στηρίζουμε την Α' τάξη στο φιλότιμο και την υπευθυνότητα των δασκάλων μόνο; Οι συ-

ναδέλφοι της Α' τάξης δεν εργάζονται 31 ή 30 ή 28 ή 26 ώρες τη βδομάδα αλλά 80 και 100 και βάλε.

Η ΠΟΕΔ πρέπει να κινηθεί δυναμικά. Η ΠΑΔΕΔ απαιτεί όπως - μέχρι να παραχθεί κατάλληλο υλικό - οι δασκάλες της Α' τάξης εργάζονται με ό,τι έχουν. Είναι υποχρέωση του κράτους να στηρίζει την Α' τάξη με την παραγωγή εποπτικού υλικού.

Μείωση του αριθμού μαθητών κατά τάξη

Η Παιδεία είναι το Α και το Ω της προόδου ενός λαού. «Παιδείαν δούναμι», έλεγαν οι αρχαίοι μας πρόγονοι. Κάθε επένδυση στην παιδεία είναι επένδυση για το μέλλον. Στην Κύπρο η παιδεία βρίσκεται, πιστεύουμε, πολύ ψηλά και σε πραγματικά μεγέθη αλλά και στη συνείδηση του λαού - και έχουμε αδιάφευστες μαρτυρίες γι' αυτό. Σίγουρα επενδύονται αρκετά χρήματα. Είναι βέβαιο ότι καταβάλλεται συνειδητή προσπάθεια για διαρκή βελτίωση.

Τα σχολικά κτίρια είναι από τα πιο μοντέρνα, που θα τα ζήλευαν πολλές πιο προηγμένες χώρες. Αλλά για να μπορέσει η Παιδεία να ανταποκριθεί στη ραγδαία ανάπτυξη της και στην καθημερινή διαφοροποίηση των δεδομένων δεν αρκούν μόνο αυτά. Οι μεγάλοι αριθμοί μαθητών κατά τάξη αποτελούν σοβαρή τροχοπέδη στην προσπάθεια δασκάλων και παιδιών. Πρέπει, αν θέλουμε να λέμε πως ανταποκρινόμαστε σωστά, να μειωθούν δραστηρικά.

Δε νοείται τμήμα μαθητών με πάνω από 24 παιδιά. Η ΠΑΔΕΔ έθεσε το θέμα από παλιά. Το θέτει και πάλι και θα το θέτει ως ότου αντιληφθούν οι αρμόδιοι ότι είναι απαράδεκτο να έχουμε και να λέμε ότι προάγουμε την ποιοτική εκπαίδευση με τους αριθμούς που έχουμε σήμερα.

ΒΑΘΙΕΣ ΤΟΜΕΣ - ΩΣ ΤΟ ΚΟΚΑΛΟ

Ο μέσος όρος μαθητών κατά δάσκαλο είναι γύρω στους 24 μαθητές.

Επομένως κάπου υπάρχει το λάθος. Κάπου οι αρμόδιοι δε βλέπουν το λάθος.

Η ΠΑΔΕΔ έχει εισηγηθεί πως είναι απαράδεκτο, ενώ είμαστε προ των πυλών του 21ου αιώνα, να διατηρούμε σχολεία με 8-9 παιδιά ενώ έχουμε τμήματα με 34 και 35. Με τον ίδιο ή σχεδόν τον ίδιο αριθμό εκπαιδευτικών μπορούμε να μειώσουμε δραστηρικά τον αριθμό μαθητών κατά τμήμα.

Βαθιές τομές χρειάζονται και τολμηρά βήματα. Η περιφερειοποίηση όλων των μικρών σχολείων θα δώσει ως ένα σημαντικό βαθμό τη λύση, ανακούφιση σε διδάσκοντες και διδασκόμενους και καλύτερη ποιότητα στην εκπαίδευση.

Το Π.Ι. εξακολουθεί να κωφεύει

Παρά την έντονη επισήμανσή μας στην περασμένη έκδοση ότι κάτι δεν πάει καλά στο Π.Ι., ότι η διορθωση των μελετών των συναδέλφων χρονίζει, ότι έφτασε πια το μαχαίρι ως το κόκαλο το Ανώτατο αυτό Πνευματικό Ίδρυμα κωφεύει. Δε νιώθει ούτε καν την ανάγκη να δικαιολογηθεί.

Απαιτούμε δυναμική παρέμβαση της ΠΟΕΔ - στην ανάγκη να παρθούν και μέτρα - για να σταματήσει, επιτέλους, η απαράδεκτη αυτή κατάσταση, που εκθέτει όλους.

ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΚΑΡΔΙΩΤΙΚΟ - ΜΟΝΟ ΣΕ ΤΡΙΤΟΚΟΣΜΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ, ΑΝ ΓΙΝΕΤΑΙ, ΚΑΤΙ ΤΕΤΟΙΟ

1. Μιλώντας στην Επιτροπή Παιδείας της Βουλής πριν από λίγο καιρό ο Πρόεδρος του Σώματος των Επιθεωρητών κ. Ανδρέας Λοιζίδης χαρακτήρισε την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού - στο θέμα της αξιολόγησης των δασκάλων - ανεύθυνη.

"Για σειρά ετών, είπε στη συνέχεια, είχαμε προφορικές οδηγίες - δεν τολμούσαν τις γραπτές γιατί μένουν - να μη χρησιμοποιούμε το ανώτατο όριο των 40 βαθμών. Τέθηκε οροφή. 36 για τους απλούς εκπαιδευτικούς, 37 για τους Β. Διευθυντές, 38-39 για τους Διευθυντές. Αυτή ήταν μια τακτική ισοπέδωσης."

Η δική σας πολιτική - του σώματος των Επιθεωρητών - κ. Λοιζίδη, που εφαρμόσε μια παράνομη προφορική οδηγία - και ξέρουμε γιατί, το είπαμε πολλές φορές - πώς πρέπει να χαρακτηριστεί;

Δεν είδαμε καμιά αυτοκριτική από το σώμα των Επιθεωρητών, ούτε από τους δέκτες των εξωκλαδικών εντολών για αποκεφάλισμα των μεν και προσφορά δεκανικιών στους "δεν".

2. Σε άλλο σημείο της ομιλίας του κ. Λοιζίδη, λέχθηκε ότι δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην αρχαιότητα και υποβαθμίζεται ο συνελεστής αξία.

Μα για 20 χρόνια κ. Λοιζίδη το σώμα των Επιθεωρητών - εσείς το είπατε - υπηρετούσε την αναξιοκρατία υποκύπτοντας σε προφορικές οδηγίες για να εξυπηρετηθούν οι σκοπιμότητες και οι κομ-

ματικοί πειθαναγκασμοί.

Γιατί όλα αυτά δε λέχθηκαν το 1976 ή 78 ή 86, ας πούμε; Τη συσσωρευμένη για 20 χρόνια αδικία, κι είναι πάρα πολλά τούτα τα χρόνια, ποιός θα την πληρώσει;

Ποιός θα απαλύνει την απογοήτευση του Α', του Β', του Γ', ων ουκ έστι αριθμός, που αφυπηρέτησαν - εξαιρέτοι όντες - απλοί δάσκαλοι στο όνομα των κομματικών σκοπιμοτήτων και παρεμβατισμών;

3. Ο κ. Λοιζίδης είναι άνθρωπος με θάρρος και παρρησία. Τον συγχαίρουμε.

«Σε καμιά περίπτωση, λέει, δε θα αποσύρει το χαρακτηρισμό της «ανεύθυνης» πολιτικής που χαρακτηρίζει το Υπουργείο Παιδείας από το 1976».

Περιμέναμε όμως να μας δώσει τα στοιχεία με το όνομά τους. Γιατί ξέρει καλά

πως η τωρινή κυβέρνηση παράλαβε χάος στη Δημοτική Εκπαίδευση εδώ και 2 μόλις χρόνια. Και πως δεν ευθύνεται για το χάος που δημιουργήθηκε. Ούτε για τη συσσωρευμένη ζημιά που κοντεύει να γίνει παυλεθρία.

Περιμένουμε λοιπόν τα στοιχεία που οδηγήσαν στη διατύπωση και που στηρίζουν το χαρακτηρισμό «ανεύθυνη πολιτική». Εμείς συμφωνούμε με το χαρακτηρισμό, αν θέλετε. Δεν αρκεί όμως μόνο αυτό. Τολμούμε να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους; Αυτό έχει σημασία.

4. Αναμένουμε ότι η κ. Υπουργός Παδείας και Πολιτισμού θα πάρει το φραγγέλιο. Γιατί ξέρουμε καλά πως και θέλει και μπορεί. Η Δημοτική Εκπαίδευση πρέπει να σωθεί.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ
ΜΑΤΣΗΣ

Απόσπασμα από την ομιλία της κας Ρούλας Μάτση, νύφης του ήρωα, με υπότιτλο: Φιλόσοφος.

Η ομιλία παρουσιάστηκε στο φιλολογικό μνημόσυνο που οργάνωσε η ΠΑΔΕΔ Λεμεσού στην επέτειο της θυσίας του ήρωα με θέμα:

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΤΣΗΣ: Ο αγωνιστής, ο πολιτικός, ο φιλόσοφος, ο άνθρωπος μέσα από τις επιστολές του.

Φιλόσοφος: Η πίστη του στον άνθρωπο και την πορεία του προς την ηθική τελείωση εκφράζεται στο ίδιο γράμμα μέσα από το φιλοσοφικό του στοχασμό.

«Πνεύμα ο Θεός. Κι αυτό το πνεύμα δεν μπορεί να είναι τίποτα άλλο από το πνεύμα του δικαίου, το πνεύμα του αληθινού, το πνεύμα που γεννά τα έργα τα μεγάλα, τους στοχασμούς τους ξεχωριστούς, τις θυσίες για το σύνολο. Κι αν προχωρήσουμε πιο θαρρετά, θα πρέπει να μη διαμφισβητήσουμε πως κάθε άνθρωπος που έχει μέσα του τις αρχές αυτού του πνεύματος και δίνεται γι' αυτές, έχει παράλληλα μέσα του και κάτι το θεϊκό, είναι ένας απόστολος αυτού του Θεού, είναι ένας μικρός Θεός»...

Συνεχίζοντας για τον Κυριάκο Μάτση φιλόσοφο θα 'θελα να αναφερθώ στην ιδιαίτερη ευαισθησία του απέναντι στη Γη. Η ευαισθησία αυτή αποκτά ένα μυστικιστικό και μεταφυσικό χαρακτήρα σε μια επιστολή που απευθύνει προς τον εξάδελφο, φίλο και συναγωνιστή του Κωστάκη Κυριάκου. Η γη έχει χαρακτήρα ιερό, δεν είναι μόνο ύλη αλλά και πνεύμα. Ανήκει σ'αυτούς που την δουλεύουν και ξέρουν να την χαίρονται σαν ελεύθεροι άνθρωποι, έστω κι αν καλλιεργώντας την παραβιάζουν την ιερότητα της. Διατυπώνει τις ιδέες του ο Κυριάκος:

«Όμως ν' αγωνιστεί πρέπει ο καθένας. Να πλάσει ο ίδιος κάτι και με το κορμί, με την καρδιά, με το πνεύμα, με το γέλιο να το χαίρεται...»

Δεν με νοιάζει αν αυτός που θα χαρεί την αγαλλίαση του συνδέσμου της ύλης Γης με το πνεύμα Γη θα σταθεί μόνο στα οφέλη που προσπορίζεται από την υλική πλευρά, ή έχει τη δύναμη να νιώσει πέρα για πέρα τη χαρά της έξαρσης που χαρίζει η πνευματική. Απλούστατα ο ένας ζει πιο πλατειά, πιο θεϊκά (αν το δέχεται) μια κατάσταση της οποίας ο άλλος αδράχνει μόνο ελάχιστες πτυχές. Όμως ζουν και οι δύο. Ζουν αληθινά, ζωντανά, σκληρά και χαίρονται ο καθένας με το δικό του τρόπο.

«Να γιατί δεν νοιάζομαι αν τη γη την ζουν Τούρκοι για Έλληνες, Εβραίοι για ... Εκείνο πούχει αξία είναι να την ζουν αυτοί που την ποτίζουν με τον ιδρώτα τους και να περιπατούν **ελεύθεροι**

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Παπαγεωργίου
Συντακτική Επιτροπή:
Η Γραμματεία της ΠΑΔΕΔ
Παναγιώτης Παπαγεωργίου
Πρόεδρος
Ιωάννης Ιωαννίδης
Γραμματέας
Κώστας Χαμπαούρης
Αντιπρόεδρος
Τουμάζος Μάος
Γ. Οργανωτικός
Σάββα Λοΐζου
Ταμίας
Γιάννης Παπαονησιφόρου
Β. Γραμματέας
Μιχάλης Κωνσταντίνου
Β. Οργανωτικός
Νίκος Παπαρηγορίου
Σοφοκλής Χαραλαμπίδης
Ονησίφορος Ονησιφόρου

πάνω της, διαφεντευτές της, κυρίαρχοι της. Ν'αναπνέουν περήφανοι τον αέρα της που νάναι αέρας δροσιάς, ομορφιάς, λεβεντοσύνης. Όχι πνίχτης...»

Αυτή τη δύναμη της σκέψης του που υπερβαίνει αντιθέσεις και φτάνει ως την αντίπεραν όχθη του στοχασμού, την συναντούμε και στην περίπτωση της ιδεολογίας. Η σκέψη του Μάτση είναι τόσο ώριμη ώστε να ξεπερνά και το περιεχόμενο της ιδεολογίας. Η ύπαρξη ιδεολογίας στη ζωή του ανθρώπου είναι αρκετή για να θεωρηθεί ο Κυριάκος έναν άνθρωπο συναθλητή και τον θεωρεί συναθλητή, έστω κι αν η δική του ιδεολογία ως προς το περιεχόμενο είναι ακόμα και αντίθετη. Και τούτο με έργα το αποδείχνει. Μάλιστα και με κίνδυνο της ζωής του, όπως στην περίπτωση της δικής του Ιωάννη Δρουσιώτη (συμφοιτητή του στη Θεσσαλονίκη), που κατά τον εμφύλιο πόλεμο είχε συνταχθεί με τους αντάρτες και μετά τη σύλληψή του θα δικαζόταν από στρατοδικείο.

Ο Κυριάκος Μάτσης ήταν ελληνοκεντρικός εθνικοφρονος ιδεολόγος και πολέμιος του κομμουνισμού από τα μαθητικά του χρόνια. Ουδέποτε όμως άφησε το φανατισμό να παραμερίσει την ανθρωπιά του. Γνώριζε πως έπρεπε να πολεμά τις ιδέες και όχι τους ανθρώπους.

Μόλις πληροφορήθηκε τη σύλληψη του Δρουσιώτη, άρχισε ένα πραγματικό αγώνα για να τον σώσει από το θάνατο.

Γράφει, με ημερομηνία 24 Ιουνίου 1948, ανάμεσα σε άλλα τα ακόλουθα:

«Έμαθα πάντα στη ζωή ν' αγαπώ και να εκτιμώ τους ιδεολόγους αγωνιστές που ξέρουν ν'αγωνιστούν για ένα ιδανικό - αδιάφορο ποιό είναι αυτό - αρκεί να το πιστεύουν. Και ο Γιάννης Δρουσιώτης το πίστευε».

Η ιδιότυπη σχέση του με τη γη τον οδήγησε στο να ξεπεράσει την αντινομία ύλης και πνεύματος. Διαβάζω πάλι από την επιστολή που απευθύνεται προς τον Κωστάκη Κυριάκου:

«Όμως για τη γη θα σου μιλήσω τώρα αγαπητέ. Τη γη που κρύβει μέσα της το πιο μεγάλο μυστικό και μαζί το

πιο ωραίο, τη γοητεία που δίνει η δύναμη της ύλης. Τίποτε δε μ' έδωσε πιο πολύ από τούτο το δεσμό».

Εδώ θέλω να αναφερθώ στον **τόπο** του θανάτου του, σε κρυσφήγετο σκαμμένο μέσα στη γη και το συμβολικό για μένα **τρόπο** της θυσίας του: Μέσα από τα σπλάχνα της γης, της ιερής γης που τόσο αγάπησε, μετουσίωσε στην πράξη, με την έσχατη πράξη του την ύλη σε πνεύμα.

Στο έγγραφο της θανατικής απόφασης, όπου καταγράφονται οι τελευταίες του στιγμές δια μέσου της κα-

τάθεσης του Τούρκου διερμηνέα έχουμε την εξής περιγραφή:

- «Και τότε η φωνή είπε...»

- Και τότε η φωνή απάντησε...

- Και τότε η φωνή ακούστηκε...»

Η απάντηση βγήκε από τα έγκατα (σπλάχνα) της Γης, από την Κύπρο την ίδια...

Η «φωνή», η φωνή του, έγινε η φωνή της Κυπριακής Γης.

«Μολών λαβέ, ελάτε αν τολμάτε να με πάρετε. Ζωντανός δεν πέφτω στα χέρια σας. Αν θα βγω θα βγω πυροβολώντας».

Κι ήταν μόνο 32 χρονών.

Συνέχεια από το προηγούμενο.

Αύγουστος: Η ΠΑΔΕΔ και η Νεολαία της έζησαν με αγωνία το δράμα των συμπατριωτών μας Βορειοηπειρωτών που το στυγνό καθεστώς της Μπέριας έσυρε σε δίκη-μαϊμού. Συνήλθε αμέσως η Γραμματεία της Κίνησης και εξουσιοδότησε τον πρόεδρο της κ. Παναγιώτη Παπαγεωργίου και το Γραμματέα κ. Ιωάννη Ιωαννίδη, όπως μεταβούν στα Τίρανα και συμπαρασταθούν στους 5 της ΟΜΟΝΟΙΑΣ. Δυστυχώς, παρά τις συντονισμένες προσπάθειες δεν κατέστη δυνατό να εξασφαλιστεί βίζα.

Σε μια προσπάθεια να κάνει κάτι η Κίνησή μας για τα «5» αδελφία μας που υπόφεραν και κινδύνευαν με εξοντωτικές ποινές απέστειλε επιστολή-διαμαρτυρία στην Παγκόσμια Οργάνωση Εκπαιδευτικών, την EDUCATION INTERNATIONAL. Η επιστολή αυτούσια δημοσιεύεται σε άλλες στήλες του περιοδικού αυτού.

Σεπτέμβριος: Το μήνα αυτό η Νεολαία της ΠΑΔΕΔ βρέθηκε κοντά σε πολλούς νεοδιοριζόμενους συναδέλφους και πρόσφερε σ' αυτούς πολυποίκιλη βοήθεια. Στο τέλος του μήνα και στις αρχές του επόμενου οργανώθηκαν μεγάλες συναντήσεις γνωριμίας με νέους συναδέλφους σ' όλες τις πόλεις όπου η Νεολαία της ΠΑΔΕΔ πρόσφερε ένα ευχάριστο απόγευμα και μίλησε σε ένα ζεστό φιλικό περιβάλλον με τους νέους δασκάλους/νηπιαγωγούς. Οι συναντήσεις έγιναν είτε σε αίθουσες ξενοδοχείων είτε σε κατάλληλες καφετέριες και κέντρα. Σ' όλους τους νέους συναδέλφους στάληκε το «Εγκόλλιο του Νέου Δασκάλου», ένα εγκόλλιο χρήσιμο για κάθε νέο δάσκαλο και το οποίο είναι έκδοση της ΠΑΔΕΔ - προσφορά σε κάθε νέο συνάδελφο.

Οκτώβριος: Οργανώθηκε με πολύ μεγάλη επιτυχία ο χορός της Νεολαίας της Κίνησης. Ο χορός που έγινε στις «Νότες» στη Λεμεσό άφησε ενθουσιασμένους όσους πήραν μέρος σ' αυτόν. Ήταν σίγουρα ο καλύτερος από τους τρεις νεολαιίστικους χορούς που πραγματοποιήσε η Νεολαία της ΠΑΔΕΔ ως τώρα. Οι συμμετοχές ξεπέρασαν τις 270.

Νοέμβριος: Το μήνα αυτό τόσο στη Λευκωσία όσο και στη Λεμεσό, η ΠΑΔΕΔ και η Νεολαία της ΠΑΔΕΔ οργάνωσαν εκδηλώσεις μνήμης και τιμής του ήρωα της ΕΟΚΑ Κυριάκου Μάτση.

Στη Λευκωσία ομιλητής ήταν ο βουλευτής του ΔΗ.ΣΥ. κ. Σωκράτης Χάσιος. Στην εκδήλωση τιμήθηκε ο αειμνηστος δάσκαλος Ανδρέας Σοφιόπουλος, συναγωνιστής του ήρωα, πρώην στέλεχος της ΠΑΔΕΔ. Στη Λεμεσό μίλησαν για διάφορες πτυχές της ζωής και της δράσης του ήρωα οι: Μιχαλάκης Μαραθεύτης, εκπαιδευτικός, Νίκος Καλλής, πρόεδρος της Ένωσης Γεωπόνων και η κ. Ρούλα Μάτση, νύφη του ήρωα. Μέλη της Νεολαίας της Κίνησης απαγγείλαν ποιήματα που έγραψε ο ίδιος ο ήρωας. Η συνάδελφος Χριστίνα Σεργίου παρουσίασε τραγούδια που έχουν σχέση με τον ήρωα.

Η Νεολαία της ΠΑΔΕΔ κατά τη διάρκεια του 1994 εξέδωσε πολλές ανακοινώσεις με την ευκαιρία πολλών επετείων καθώς και για συνδικαλιστικά θέματα. Όλες οι ανακοινώσεις δημοσιεύθηκαν στον ημερήσιο τύπο της Κύπρου με στόχο την ευαισθητοποίηση για διάφορα θέματα όχι μόνο των εκπαιδευτικών αλλά και του υπόλοιπου λαού.

Επίσης, πρέπει να τονιστεί η μεγάλη συμβολή της Νεολαίας της ΠΑΔΕΔ στην επιτυχία των διαφόρων δραστηριοτήτων της Οργάνωσής μας, της ΠΟΕΔ. Η Νεολαία της Κίνησης τήρησε σχολαστικά την πολιτική της ΠΑΔΕΔ όπως συμβάλλει ουσιαστικά στην επιτυχία των εκδηλώσεων της ΠΟΕΔ. Έτσι σε όλες τις Πολιτιστικές Επιτροπές της ΠΟΕΔ που έχουν την ευθύνη για την οργάνωση εκδηλώσεων στις επαρχίες τους συμμετέχουν ενεργά μέλη της Νεολαίας της ΠΑΔΕΔ και γενικά Παδεδικοί δάσκαλοι και νηπιαγωγοί.

Σίγουρα το 1994 υπήρξε ένα πολύ γόνιμο έτος για τη Νεολαία της ΠΑΔΕΔ, αλλά και για την ίδια την Κίνηση της ΠΑΔΕΔ. Στόχος των Νέων Δασκάλων/Νηπιαγωγών της ΠΑΔΕΔ είναι να συνεχίσουμε και στη νέα χρονιά τις δραστηριότητές μας με στόχους:

1. Να προσφέρουμε στους νέους δασκάλους μια οικογένεια εκπαιδευτικών όπου πραγματικά θα νιώθουν ζεστασιά και οικειότητα.
2. Να ενισχύουμε τους αγώνες της ΠΟΕΔ για την προαγωγή του κλάδου.
3. Να μεταφέρουμε τον παλμό και τα μηνύματα των νέων σε όλα τα αρμόδια σώματα.
4. Να ενισχύσουμε το εθνικό φρόνημα των μελών και φίλων μας με τις κατάλληλες εκδηλώσεις.
5. Να διευρύνουμε τον αριθμό μελών της Νεολαίας της ΠΑΔΕΔ και κατ' επέκταση της ΠΑΔΕΔ.
6. Να γνωρίσουμε στους δασκάλους τους πολλαπλούς αγώνες και την τεράστια προσφορά της Κίνησής μας στο διδασκαλικό κλάδο.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΦΑΓΗ ΤΟΥ 1821 ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Η ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα από την ίδρυσή της η Φιλική Εταιρεία απλώθηκε παντού και στο άπλωμά της αυτό δεν ήταν δυνατό ν' αφήσει έξω την τουρκοκρατούμενη τότε Κύπρο και τους Έλληνες κατοίκους του νησιού. Οι πρώτοι, βέβαια, Κύπριοι που μυήθηκαν στα μυστικά της Φιλικής Εταιρείας ήταν μετανάστες και αυτό έγινε όπως ήταν φυσικό στο εξωτερικό, όπου και κατοικούσαν. Μερικοί από αυτούς ήταν ο Χαράλαμπος Μάλης, ο οποίος και μυήθηκε από τον Παπαφλέσσα, ο μητροπολίτης Αθανάσιος Καρύδης, ο οποίος αργότερα βρήκε φρικτό θάνατο μαζί με τον πατριάρχη Γρηγόριο Ε', ο επίσκοπος Δημητσάνης Φιλόθεος και τα τρία αδέρφια Νικόλαος, Κυπριανός και ο αρχιμανδρίτης Θεόφιλος Θησέας. Αυτοί ήταν παιδιά του Χατζησάββα, ενός από τους ξαδέλφους του τότε αρχιεπισκόπου Κυπριανού.

Στην ίδια την Κύπρο η Φιλική Εταιρεία έστειλε ως απεσταλμένο της το Δημήτριο Ύπατρο από το Μέτσοβο (1818) με σκοπό να μυήσει τους κληρικούς και λαϊκούς ηγετικούς παράγοντες της μεγαλονήσου, κάτι βέβαια που έγινε αποδεκτό με μεγάλο ενθουσιασμό από μέρους των Κυπρίων. Για τον ίδιο επίσης σκοπό είχαν έρθει στο νησί, σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα ο καθένας, ακόμη τρεις φιλικοί, ο Αποστόλης, ο Χατζηστεργίος και ο Πελοποννήσιος Αντώνιος Πελοπίδας.

Σαν αποτέλεσμα της δραστηριοποίησης των πιο πάνω φιλικών και κυρίως του Ύπατρου είχαν μυηθεί τότε στους σκοπούς και τις επιδιώξεις της Φιλικής Εταιρείας πολλοί Κύπριοι με πρώτο τον αρχιεπίσκοπο Κυπριανό, ο οποίος φιλοξένησε μάλιστα κρυφά τους φιλικούς δίπλα από την αρχιεπισκοπή, σ'ένα από τα δωμάτια της σχολής που είχε ο ίδιος ιδρύσει.

Άλλοι Κύπριοι μυηθέντες ήταν οι τρεις τότε μητροπολίτες, ο Πάφου Χρύσανθος, ο Κιτίου Μελέτιος και ο Κυρηνείας Λαυρέντιος, ο ηγουμένος Κύκκου Ιωσήφ, ο πρόκριτος Μιχαήλ Γλυκός, γαμπρός του Χατζηγιωργάκη Κορνέσιου και πολλοί άλλοι κληρικοί αλλά και λαϊκοί.

Μάρου Στυλιανίδη
Δασκάλου - 24^ο Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΜΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ανείπωτη πράγματι ήταν η χαρά και ο ενθουσιασμός που διακατείχε τους Κυπρίους, όταν πληροφορήθηκαν τις διεργασίες και τις προετοιμασίες που γίνονταν για το μεγάλο ξεσηκωμό των υπόδουλων αδελφών τους. Βαθιά συγκινημένοι και με ενδόμυχη την ελπίδα και για το δικό τους ξεσκάβωμα υποσχέθηκαν στους φιλικούς κάθε δυνατή βοήθεια τόσο σε χρήματα και τρόφιμα όσο και σε εθελοντές για την επανάσταση.

Συζητήθηκε μάλιστα και το ενδεχόμενο για μια πιθανή εξέγερση και στην Κύπρο, αλλά αφού σταθμίστηκαν όλα τα δεδομένα επικράτησε τελικά η άποψη πως μια τέτοια ενέργεια δε θα είχε καμιά απολύτως προοπτική επιτυχίας. Οι αποθαρρυντικές αυτές προβλέψεις στηρίζονταν βασικά πάνω στα εξής τέσσερα δεδομένα:

α) Το νησί βρισκόταν μόλις μερικά χιλιόμετρα από τα παράλια της Μ.Ασίας και ήταν πολύ εύκολο για τους Τούρκους να στείλουν μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα πλήθος στρατιωτών και να πνίξουν στο αίμα κάθε επαναστατική κίνηση.

β) Η υπόδουλη Ελλάδα βρισκόταν πολύ μακριά για να μπορέσει να προσφέρει οποιαδήποτε αποτελεσματική βοήθεια αλλά και τις λιγοστές δυνάμεις που διέθετε σίγουρα θα τις χρειαζόταν η ίδια, αφού εκεί θα δινόταν το βάρος της επανάστασης.

γ) Οι Κύπριοι ούτε τα όπλα διέθεταν αλλά ούτε και την πολεμική πείρα και παράδοση που είχαν δημιουργήσει με την δράση τους στην υπόλοιπη Ελλάδα οι αρματωλοί και οι κλέφτες.

δ) Η Κύπρος δε διέθετε καθόλου ναυτικό, όπως διέθεταν αρκετά άλλα υπόδουλα ελληνικά νησιά.

Όλα τούτα συζητήθηκαν και στη μεγάλη συνέλευση της Φιλικής Εταιρείας (Οκτώβρης 1820) και θεωρήθηκαν αρκετά ώστε να αποκλεισθεί οποιαδήποτε επαναστατική ενέργεια στο νησί τουλάχιστον την περίοδο εκείνη.

Έτσι η συνεισφορά των Κυπρίων περιορίστηκε τότε σε υλική και χρηματική βοήθεια.

Λίγο αργότερα ο αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας Αλέξανδρος Υψηλάντης απέστειλε με τον απεσταλμένο του Αντώνιο Πελοπίδα επιστολή στον αρχιεπίσκοπο Κυπριανό με την οποία, αφού τον ευχαριστούσε για τη βοήθεια που είχαν ήδη υποσχεθεί οι αδελφοί Κύπριοι, τον καλούσε να αποστείλει τις οποιεσδήποτε συνεισφορές στον Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο στην Πάτρα.

Η ΚΑΧΥΠΟΨΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ

Όταν, επιτέλους, μετά από σχεδόν τέσσερις αιώνες πικρής σκλαβιάς ξέσπασε το Μάρτη του 1821 η μεγάλη Επανάσταση του Ελληνικού Έθνους, οι Τούρκοι στην Κύπρο άρχισαν να γίνονται περισσότερο καχύποπτοι και να σκληρύνουν ακόμη περισσότερο την καταπιεστική τους στάση, αν και ήταν φανερό πως από μέρους των Κυπρίων δεν υπήρχε πρόθεση για ξεσηκωμό. Λόγω, λοιπόν, αυτής τους της καχυποψίας και για να προλάβουν τυχόν εξάπλωση της ελληνικής επανάστασης στο νησί, διέταξαν γενικό αποπλισμό μαζεύοντας εκτός από τα όπλα και τα μαχαίρια και αυτά ακόμη τα γεωργικά εργαλεία των ανύποπτων Κυπρίων. Εξανάγκασαν μάλιστα και τον αρχιεπίσκοπο να καλέσει με εγκύκλιό του το λαό να υπακούσει στη διαταγή τους. Τελικά ο λαός υπάκουσε και ο αποπλισμός συμπληρώθηκε στις 25 Απριλίου 1821, χωρίς κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα.

Την εποχή αυτή έφτασε στη Λάρνακα, ερχόμενος από το εξωτερικό, ο Κύπριος φιλικός Θεόφιλος Θησέας μεταφέροντας μαζί του και αριθμό προκηρύξεων επαναστατικού περιεχομένου. Μερικές όμως από αυτές έφθασαν στα χέρια του σκληρού και αδίσταχτου διοικητή του νησιού Κουτσοιούκ Μεχμέτ, ο οποίος χωρίς να χάσει καιρό ζήτησε στρατιωτικές ενισχύσεις από το σουλτάνο.

Ταυτόχρονα, αφού συνεννοήθηκε με τους αγάδες, ετοίμασε έναν κατάλογο με τα ονόματα 486 Ελλήνων ηγετικών παραγόντων του νησιού και τον απέστειλε στο σουλτάνο Μαχμούτ Β' Γαζή (1785-1839), ζητώντας την έγκρισή του

για να τους θανατώσει. Στον κατάλογο αυτό συμπεριλαμβάνονταν και τα ονόματα του αρχιεπισκόπου και των τριών μητροπολιτών.

Σαν λόγος για τη θανάτωση όλων αυτών των ανθρώπων προβαλλόταν ο ισχυρισμός ότι προετοιμάζαν επανάσταση. Αυτό όμως πολύ απείχε από την πραγματικότητα, αφού οι Κύπριοι είχαν ήδη πάρει την απόφασή τους να μην επαναστατήσουν. Οι πραγματικοί λόγοι βέβαια ξεκινούσαν από τη φιλαργυρία και το αδίσταχτο του χαρακτήρα του πανούργου Μεχμέτ που προσδοκούσε να θέσει υπό την κατοχή του τις περιουσίες όσων θα θανάτωνε.

Τελικά, όμως, η έγκριση που ζητούσε ο Μεχμέτ δε δόθηκε τότε. Ο σουλτάνος αρκέστηκε μόνο να διατάξει την αποστολή 4 χιλιάδων στρατιωτών από την Αίγυπτο για κάθε ενδεχόμενο. Οι στρατιώτες αυτοί έφθασαν πράγματι στο νησί αρχές Μαΐου, αλλά γρήγορα άρχισαν να απειθαρχούν, να σφάζουν, να λεηλατούν και να δημιουργούν προβλήματα ακόμα και στους Ευρωπαίους πρόξενους που είχαν ως έδρα τους τη Λάρνακα.

ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΣΦΑΓΗΣ

Ενώ η Επανάσταση στα νησιά του Αι-

Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΣΤΙΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ Α8-Α10 ΚΑΙ Η ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Οι Πτυχιούχοι Δάσκαλοι των Παιδαγωγικών Τμημάτων των Πανεπιστημίων της Ελλάδας που διορίστηκαν τη φετινή σχολική χρονιά, τοποθετήθηκαν στην επέκταση προς τα κάτω της κλίμακας Α8, στις £1606. Στο σκαλί αυτό θρυσκόταν ο πιο χαμηλά αμειβόμενος ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ δάσκαλος, όπως προνοείται από τη συμφωνία του 1986.

Οι δάσκαλοι, απόφοιτοι της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου, που διορίστηκαν τη φετινή σχολική χρονιά (μετά τη διετή υπηρεσία τους στην Εθνική Φρουρά) τοποθετήθηκαν στην κλίμακα Α5, στις £1415. Όσοι δάσκαλοι βρίσκονται στο δεύτερο έτος της υπηρεσίας τους είναι στη κλίμακα Α5, στις £1505 και όσοι βρίσκονται στο τρίτο έτος της υπηρεσίας τους, είναι και πάλι στην κλίμακα Α5, στις £1595.

Παρατηρείται εδώ το φαινόμενο, δά-

γίου είχε φουντώσει για τα καλά, στην Κύπρο η κατάσταση παρουσίαζε κάποια ανήσυχη ηρεμία. Κανένας Κύπριος, βέβαια, δε γνώριζε τα σατανικά σχέδια του Μεχμέτ. Η άφιξη όμως στο νησί τουρκικών ενισχύσεων και ο αποπλισμός που προηγήθηκε δημιουργούσαν σίγουρα ένα βαρύ κλίμα με έντονα τα χαρακτηριστικά της αγωνίας και της αβεβαιότητας για τα μελλούμενα, αλλά και της αναπέρωσης κάποιων κρυφών πόθων και ελπίδων που παρηγορούσαν και έδιναν κάποιο κουράγιο στους πονεμένους Κυπρίους.

Μέσα σε τέτοιες συνθήκες έφθασε στο νησί προερχόμενος από τα παράλια της Αιγύπτου ο μπουρλοπιέρης της Ελληνικής Επανάστασης Κωνσταντίνος Κανάρης (19 Ιουνίου 1821). Αρχικά προσάραξε με το στόλο του σ'ένα λιμανάκι κοντά στον Άγιο Σέργιο, αλλά αργότερα κατευθύνθηκε στην Ασπρόβρυση κοντά στη Λάπηθο.

Εκεί εκδηλώθηκαν ιδιαίτερα έντονα οι κρυφοί καημοί των κατοίκων της περιοχής που ενθουσιάστηκαν από το γεγονός και μόνο της άφιξης του Κανάρη. Αφού λοιπόν τον υποδέχθηκαν με αισθήματα αδελφικά, του πρόσφεραν ολόκληρα φορτία με ζώα, σιτάρι, άλλα τρόφιμα ακόμη και χρήματα από το

υστέρημά τους για τις ανάγκες του μεγάλου αγώνα.

Στο μεταξύ οι επιτυχίες της Επανάστασης διαδέχονταν η μια την άλλη. Η άλλοτε κραταιά και πανίσχυρη Οθωμανική Αυτοκρατορία φαινόταν τώρα μάλλον αδύναμη να καταστείλει την ηρωική αυτή εξέγερση του για αιώνες υπόδουλου ελληνικού λαού. Ο σουλτάνος νιώθοντας το έδαφος να σειεται κάτω από τα πόδια του, κυριευμένος από την απόγνωση, συγχισμένος αλλά και οργισμένος από τις συνεχείς επιτυχίες των Ελλήνων, έδωσε τη διαταγή για σκληρά αντίποινα. Έτσι, αφού διέταξε τον απαγχονισμό του ίδιου του Πατριάρχη και τις σφαγές χιλιάδων άλλων αμάχων, έδωσε τελικά και τη συγκατάθεσή του να θανατωθούν οι 486 ηγετικοί παράγοντες της Κύπρου και να δημευθούν οι περιουσίες τους.

Στην Κύπρο ο Κουτσοιούκ Μεχμέτ έτριβε τα χέρια από ικανοποίηση όταν το πληροφορήθηκε. Η έγκριση που για αρκετό καιρό ζητούσε από την Κωνσταντινούπολη ήταν πια γεγονός. Το σχετικό φερμάνι βρισκόταν τώρα στα χέρια του αλλά δεν έδειχνε να βιάζεται. Η υποουλόγητα και η δολιότητα του ανθρώπου αυτού δεν είχαν τέλος.

Η συνέχισα στο επόμενο.

σκαλοί που διορίστηκαν φέτος (οι πτυχιούχοι) να αμειβονται πολύ περισσότερο από δασκάλους που έχουν μέχρι και 3 χρόνια υπηρεσίας. Σημειώνουμε ότι το Μάιο η διαφορά στη μισθοδοσία των δύο αυτών ομάδων θα μεγαλώσει ακόμα περισσότερο, γιατί οι πτυχιούχοι θα πάρουν την οκτάμηνη προσαύξησή τους (όσοι εντάσσονται στην επέκταση της Α8 παίρνουν οκταμηνιαίες προσαυξήσεις μέχρις ότου φτάσουν στη βάση της Α8, που είναι £2272.)

Επομένως, τον Ιούνιο οι μεν απόφοιτοι των Πανεπιστημίων της Ελλάδας θα βρίσκονται στις £1717, οι δε απόφοιτοι της ΠΑΚ που διορίστηκαν κι αυτοί το Σεπτέμβρη του 1994, θα βρίσκονται ακόμα στις £1415. Μια διαφορά δηλαδή £300 βασικού μισθού, που αυτό μεταφράζεται, μαζί με τις γενικές αυξήσεις μισθού και του τμάρηθμου, σε £85 περίπου το μήνα.

Δικαιολογημένα, λοιπόν, οι συναδέλφου που επηρεάζονται ανησυχούν και εκφράζουν δικαιολογημένα κάποιους φόβους και επιφυλάξεις όσον αφορά την ισότητα στη μισθοδοσία. Εκείνο που θα θέλαμε να διαβεβαιώσουμε τους συναδέλφους, είναι ότι με βάση τη συμ-

φωνία του 1986, η ένταξη τους στις νέες κλίμακες θα γίνει μόλις πάρουν το δίπλωμα της επιμόρφωσης. Η ένταξη θα γίνει αναδρομικά από το Σεπτέμβρη του 1994, επομένως μπορεί τώρα να υπάρχει διαφορά στη μισθοδοσία τους σε σχέση με τους πτυχιούχους, όμως με την αναδρομική ένταξή τους, θα διασφαλιστούν όλα τα δικαιώματά τους. Εκείνο που θα πρέπει να γίνει, είναι επίστευση της διαδικασίας διόρθωσης των μελετών. Η παρατηρούμενη καθυστέρηση πρέπει να σταματήσει. Το Υπουργείο Παιδείας πρέπει να φανεί συνεπές στις υποχρεώσεις του, όπως συνεπείς φάνηκαν και οι δάσκαλοι.

Καλούμε την ΠΟΕΔ, να εντείνει τις προσπάθειές της με στόχο μέχρι τον ερχόμενο Σεπτέμβρη, **όλοι** οι δάσκαλοι να έχουν πάρει το δίπλωμα της επιμόρφωσης.

Από την άλλη, εμείς ως ΠΑΔΕΔ, θα παρακολουθούμε το θέμα πολύ στενά και θα επεμβούμε δυναμικά για να προστατεύσουμε τα δίκαια και τα δικαιώματα των μελών μας, σε περίπτωση που αμφισβητηθεί κατ'ελάχιστον ο τρόπος και η διαδικασία ένταξης στις νέες κλίμακες.

ΑΝΑΛΛΟΙΩΤΕΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΔΡΥΜΥΤΑΤΗ ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΑΔΕΔ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΑΚΕΛ

Όπως δημοσιεύτηκε στον ημερήσιο τύπο στις 2 Αυγούστου το '94.

Η Παγκύπρια Δημοκρατική Έπαλξη Δασκάλων με χθεσινή ανακοίνωσή της επιτίθεται του ΑΚΕΛ που τάσσεται εναντίον της ελληνοχριστιανικής παιδείας και τονίζει ότι δε θα εγκαταλείψει την ελληνοχριστιανική μας παράδοση. Επίσης, η ΠΑΔΕΔ τονίζει ότι θα εργαστεί με όλες της τις δυνάμεις έτσι που οι ελληνοχριστιανικές αξίες να γίνουν βίωμα του λαού μας για να μπορέσουμε να τονίσουμε ελπιδοφόρα το μέλλον.

Η ΠΑΔΕΔ κατηγορεί το ΑΚΕΛ ότι μέσα στον παροξυσμό και την παραζάλη της αντιπολιτευτικής του υστερίας, έχασε τον έλεγχο των κινήσεών του, εγκατέλειψε την προσηπιτή του σοβαρότητα και υπευθυνότητα και αποκάλυψε τον πραγματικό εαυτό του. Στη συνέχεια στην ανακοίνωση της ΠΑΔΕΔ αναφέρονται και τα εξής:

Παρά τα νεφελώματα και τα καπνογόνα προπετάσματα, με τα οποία προσπάθησε το ΑΚΕΛ να αποκρύψει τις πραγματικές του προθέσεις για την παιδεία του τόπου μας, δεν μπόρεσε να αποκρύψει ότι εξακολουθεί να ηθεύει στη λενινιστική ρήση ότι «η θρησκεία είναι το όπιον του λαού». Δεν εξηγείται διαφορετικά η πολεμική του μανία εναντίον της ελληνοχριστιανικής μας παιδείας και η αδυναμία του να κατανοήσει ότι το θαύμα της επιβίωσης αυτού του λαού, μέσα από καιρούς χαλεπούς και χρόνια δισεκτα, οφείλεται ακριβώς στην προσήλωσή του στις αξίες της ελληνικής και χριστιανικής παράδοσης. Αντίθετα, όσοι είχαν την Ακελική επιπόλαιη θεωρήση για τη σημασία των αξιών αυτών εξισλαμίστηκαν και αποτελούν σήμερα την πλειοψηφία των Τουρκοκυπρίων συμπατριωτών μας. Αυτοί τουλάχιστον έχουν και το ελαφρυντικό ότι υπέκυψαν σε ανήκουστες πιέσεις, στερήσεις και βασανιστήρια. Ας γίνει επιτέλους κατανοητό και από την Ακελική ηγεσία ότι ο ελληνισμός και ο χριστιανισμός, με τις αξίες που εμπρικλείουν, είναι ό,τι πιο

μεγάλο, πιο ωραίο και πιο θείο έχει κατακτήσει ο άνθρωπος και έχει αποκαλύψει ο Θεάνθρωπος Ιησούς σ' ολόκληρη την ιστορική διαδρομή του ανθρώπου επί της Γης. Η ελευθερία, η δημοκρατία, η δικαιοσύνη, το μέτρο, η αγάπη και η συναδέλφωση δεν ξεθωριάζουν με τίποτε, έστω και αν κατά καιρούς τις καπηλεύτηκαν όλες οι χούντες και όλοι οι δικτάτορες της Γης, από τον αντίχριστο Στάλιν μέχρι τους άφρονες και παρανοϊκούς δικτάτορες της απριλιανής δικτατορίας».

Ξεκαθαρίζοντας τη θέση της στο όλο θέμα η ΠΑΔΕΔ τονίζει: «Εμείς ξεκαθαρίζουμε προς κάθε κατεύθυνση ότι ευθυγραμμισμένοι με την τεράστια πλειοψηφία του λαού μας και με την πλειοψηφία ακόμα των οπαδών του ΑΚΕΛ, δε θα εγκαταλείψουμε την ελληνοχριστιανική μας παράδοση, επειδή κάποιος ανόητος την καπηλεύτηκαν, όπως δε θα πάψουμε ν' αγωνιζόμαστε και για κοινωνική δικαιοσύνη επειδή στο όνομά της ο Τσαουσέσκου, ο Χόνκερ και ο Εμβέρ Χότζα έζησαν σε παλάτια και πύργους, ως μεγιστάνες του πλούτου, την ίδια ώρα που με τα χειροκροτήματα του ΑΚΕΛ βύθιζαν τους λαούς τους στη μεγαλύτερη οικονομική και ηθική εξαθλίωση που έχει γνωρίσει ποτέ ο άνθρωπος πάνω στη Γη.

»Ως Παγκύπρια Δημοκρατική Έπαλξη Δασκάλων και Νηπιαγωγών διακηρύττουμε ότι θα εργαστούμε με όλες μας τις δυνάμεις έτσι που οι αξίες αυτές να γίνουν βίωμα από όλο το λαό μας, γιατί μόνο έτσι θα μπορέσουμε να ατενίσουμε ελπιδοφόρα το μέλλον. Και τούτο διότι, ιδιαίτερα η χριστιανική αγάπη, είναι τόσο μεγάλη, που μπορεί να αγκαλιάσει όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα από φυλή, θρησκεία ή χρώμα, φτάνει να δεχτούμε όλοι, και ιδιαίτερα οι Τούρκοι, τη θεϊκή εντολή "ουκ επιθυμήσεις όσα τω πλησίω σου εστίν"».

Αναφορικά με τη στάση μας έναντι των Τουρκοκυπρίων η ΠΑΔΕΔ καθιστά σαφές προς κάθε κατεύθυνση τα εξής: «Όσο οι Τούρκοι εξακολουθούν την επεκτατική τους πολιτική και αρπάζουν τα χωριά και τις πόλεις μας, τα σπίτια και τις περιουσίες μας, τις εκκλησίες και τα σχολεία μας, δεν πρέπει να έχουν καμιά αμφιβολία ότι θα είναι εχθροί μας. Δε γίνεται, λοιπόν, πιστευτή η Ακελική ηγεσία που ενώ σαλπίζει από τη μια τη συναδέλφωση με τους Τούρκους συνδουλίζει από την άλλη τη διαίρεση στη δική μας πλευρά. Πρέπει να αντι-

ληφθούμε όλοι, επιτέλους, και ιδιαίτερα η πολιτική μας ηγεσία, ότι είναι δική της ευθύνη η συναδέλφωση αυτού του λαού. Ας αφήσουμε την Ιστορία να αποφασίσει ποιοί πρώτοι και ποιοί δεύτεροι "ήρξαντο χειρών αδικών", ποιοί έφταιξαν πολύ, ποιοί λιγότερο και ποιοί καθόλου. Ο λαός και η Κύπρος αρκετά έχουν πληρώσει την απειρία, τους ερασιτεχνισμούς, τα λάθη και τα πάθη της ηγεσίας του. Γι' αυτό σήμερα χαλβδώνει την πίστη του σε αξίες και όχι σε πρόσωπα. Και τέτοιες αξίες, αιώνιες και αναλλοίωτες, καταλήγει η ΠΑΔΕΔ, είναι οι αξίες του ελληνισμού και του χριστιανισμού».

**Pancyprian Democratic
Union of Primary and
Nursery School Teachers
(P.A.D.E.D.)**
**1, Kephallvrysou Str, 4201
Limassol-Cyprus,
Tel: 05-326621**

Education International
155, Boulevard Emile Jacqmain,
8th floor,
1210 Brussels,
Belgium
26th August 1994

Dear friends and colleagues,

We, the teachers of P.A.D.E.D, members of P.O.E.D. (Pancyprian Organisation of Greek Teachers), have been shocked by what is taking place in Albania against the 500.000 ethnic Greeks of the country. We are calling, through Education International, of which P.O.E.D. is a member, on all the democratically minded people of the world to join their voices with ours so as to safeguard the human rights of the ethnic Greeks in Albania.

As you probably know the people of Albania have lived, during the last decades, under the most inhuman regime man has ever known; violent, suppression and ruthless. It has transformed every human existence into mere human flesh without any initiative, creativity or free thinking - characteristics of every free citizen.

The present government of Albania copies many of the methods of the previous regime and uses them against the ethnic Greeks of Albania. It is well known that the Albanian government:

- forbids the founding and free functioning of schools
- forbids people even to speak Greek in

many areas
- deliberately
frightens the
ethnic
Greeks and
forces them

to leave the country and their homes
- arrests innocent people and leads them through a charade of trials, using fake accusations

- threatens to confiscate their own homes
- neglects the areas where ethnic Greeks live so that they now look as if they have been deserted and looted.

Living in these areas is practically impossible even for the most hardened of people like

- closes down the few existing Greek schools and forces others to teach only in the Albanian language, aiming to eliminate the Greek minority of Albania.

During the last six months the Albanian Government has intensified the pressure against the Greek minority. Five committee members of the Greek minority organisation "Omonia", three of whom are teachers, have been arrested. They are being tried with fake charges.

We believe that, it is Education International's duty to move towards protecting the dignity, personal freedom and the freedom of speed, thought and will, not only of the Greek minority but of all the people of Albania.

We would like to ask Education International to convey this letter of protest to all the member organisations, and to use all the power of its millions teacher-members. This will stop the charade-trial at Tirana immediately.

We are seeing with sadness what is taking place in Albania. Our colleagues are being prosecuted in fiasco-trials, and yet Education International has not sent its representatives to investigate the situation and the possibility of measures being taken so that human rights can be finally restored for all the people of this country.

Yours sincerely
P. Papageorgiou N. Ioannides
(president) (G. secretary)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Παγκύπρια Δημοκρατική Έπαλξη Δασκάλων και Νηπιαγωγών καταδικάζει με βδελυγμία την ιεροσυλία σε βάρος του τάφου του Διγενή.

Τέτοιες ενέργειες, πιστεύουμε, στρέφονται όχι μόνο ενάντια στον Ήρωα Διγενή αλλά πρώτιστα ενάντια στο σύ-

νολο του κυπριακού λαού και δυναμιτίζουν τα θεμέλια της ενότητας που τόσο έχει ανάγκη στις δύσκολες εθνικά στιγμές που περνά ο τόπος.

Η ΠΑΔΕΔ καλεί το λαό σε αυτοσυγκράτηση, σύμπνοια και ενότητα για να ετοιμαστεί να δώσει τον υπέρ πάντων αγώνα για απελευθέρωση της ημι-κατεχόμενης πατρίδας.

Η κυβέρνηση οφείλει να προβεί άμεσα σ' όλες τις απαραίτητες ενέργειες για αποκάλυψη των νυχτόβιων πρακτόρων εντεθνικών κύκλων και να πληροφορήσει το λαό για τους πραγματικούς ενόχους.

28.02.95

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

8 Μαρτίου. Η Μέρα της Γυναίκας. Η Παγκύπρια Δημοκρατική Έπαλξη Δασκάλων και Νηπιαγωγών τιμά σήμερα τη γυναίκα δασκάλα, τη μάνα, την αδελφή, τη σύζυγο. Η ίδια η ζωή έταξε στη γυναίκα δύσκολους, βαριούς, επίπονους ρόλους. Με υπομονή, με δύναμη ηράκλεια, με θάρρος και αυτοθυσία φέρνει το ρόλο της σε πέρας. Ιδιαίτερα η γυναίκα δασκάλα τάχθηκε από την ίδια την ιστορία να επιτελέσει το καθήκον της, όχι μόνο απέναντι στην οικογένεια, τον περίγυρο και το σχολείο της, αλλά και απέναντι στην ίδια την πατρίδα της. Ιδιαίτερα η κυρία δασκάλα έχει δώσει ζωντανά δείγ-

ματα της τιμάνιας προσφοράς της, όχι μόνο στη μικροκοινωνία που ζει, κινείται και δρα, αλλά και απέναντι στην αγωνιζόμενη πατρίδα για ελευθερία και δικαίωση. Έδωσε παντού το παρόν της. Πρωτοπόρησε και πρωτοστάτησε σε κοινωνικούς και εθνικούς αγώνες. Έβαλε τη σφραγίδα της προσωπικότητάς της σ' όλες τις μορφές της ζωής και πέτυχε να δώσει στην κοινωνία παιδιά καταξιωμένα, μαθητές στυλοβάτες του έθνους, αγωνιστές ανυπότακτους στους μακρούς αγώνες του έθνους. Η ελληνίδα αγωνίστρια δασκάλα Ελένη Φωκά και οι άλλες «ελεύθερες πολιορκημένες» δασκάλες της Καρπασίας δίνουν το στίγμα της απέραντης προσφοράς της δασκάλας στις δύσκολες ιστορικά στιγμές που περνά η πατρίδα μας.

Ποιός με σεβασμό και δέος δε θυμάται τη δασκάλα στα πρώτα μαθητικά βήματά του και δε σκύβει με θαυμασμό μπρος στη μητρική της αγάπη για να στηρίξει τα πρώτα δειλά, αβέβαια και φοβισμένα βήματά του; Ποιός δεν ένιωσε ζεστασιά από το χάδι της, ποιός δεν αναθάρρησε κάτω από τη σταθερή, ήρεμη ματιά της, ποιός η καρδιά δε σκίρτησε σαν άκουσε το λόγο τον καλό της; Ποιός δεν αποκάλυψε τη δασκάλα μάνα και για πολ- λούς μάνα πιο πάνω απ' τη μάνα;

7.03.95

ΦΩΤΗΣ ΠΙΤΤΑΣ

Ο ΗΡΩΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Επεσε σαν αρχαίος Έλληνας μεταβάλλοντας τον ταπεινό αχυρώνα του Λιοπετρίου σε τόπο προσκυνήματος. Η μάνα του κι ο κύρης του δεν έκλαψαν. Γιατί να κλάψουν; Ο δάσκαλος γιός τους έχυσε τ' αγνό, τ' αθώο αίμα του για να «λυθούν μαύρης σκλαβιάς, οι αλυσίδες». Ο δάσκαλος γιος τους μετέβαλε τα λόγια σε πράξη κι έγινε ο δάσκαλος του γένους, ο δάσκαλος μας.

Γεννήθηκε στο χωριό Φρέναρος της Αμμοχώστου στις 5 του Μάρτη το 1935. Επεσε ηρωικά στις 2 του Σεπτεμβρίου το 1958.

Φέτος συμπληρώνονται 60 χρόνια από τη γέννησή του. Θα αφιηρευτούσε κανονικά, στα εξήντα του, άσημος κι ανώνυμος, όπως όλοι μας.

Η ΠΑΔΕΔ προτείνει όπως:

- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και η ΠΟΕΔ με εγκύκλιό τους ζητήσουν όπως η φωτογραφία του ήρωα αναρτηθεί σ' όλες ανεξαιρέτως της αιθουσες δασκάλων όλων των Δημοτικών Σχολείων της Κύπρου.

- Η ΠΟΕΔ Αμμοχώστου στην τελετή που οργανώνει κάθε χρόνο, για να τιμήσει τους αφιηρητήσαντες συναδέλφους απονεμίσει την προβλεπόμενη πλακέτα για όλους και την πλακέτα του ήρωα στην οικογένεια του.

- Οργανωθούν εκδηλώσεις προς τιμή του ήρωα.

- Ονομασθεί η αίθουσα συνεδριάσεων του Δ.Σ. της ΠΟΕΔ σε αίθουσα Φώτη Πίττα.

Λητώ Παπαχριστοφόρου

Επιμέλεια: Ρούλα Οικονομίδου-Χωματά

Η ΠΑΔΕΔ αποτρέπει φόρο τιμής στην αείμνηστη Λητώ Παπαχριστοφόρου, που αφιέρωσε την ζωή της στην εκπαίδευση του τόπου μας.

Ένα όνομα που θα μείνει στην ιστορία της Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Ένας ιδιαίτερα ξεχωριστός άνθρωπος, μια γυναίκα με γενναιότητα, θάρρος, συνέπεια, με ξεχωριστή ζεστασιά και αγάπη για τον άνθρωπο. Όλοι όσοι την γνώρισαν θα την θυμούνται με αγάπη, με σεβασμό και με θαυμασμό ακόμη. Άνοιξε δρόμους για όλους εμάς κι όλοι της χρωστούμε ευγνωμοσύνη. Μίλησα με πολλούς ανθρώπους και οι μαρτυρίες αυτών που την γνώρισαν είτε ήταν στενοί συνεργάτες είτε υφιστάμενοί της, είτε απλοί άνθρωποι, όλοι μαρτυρούν το έργο της και σκιαγραφούν το χαρακτήρα και το υψηλό της ήθος. Παραθέτω πιο κάτω τις μαρτυρίες πολλών ανθρώπων που την γνώρισαν και καταθέτω μαζί τους και τη δική μου αγάπη και σεβασμό, για τον ξεχωριστό αυτό άνθρωπο, που δεν είναι πια μαζί μας.

Ρούλα Οικονομίδου Χωματά

Κλαίρη Αγγελίδου

Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού

Ένα άνθρωπος έφυγε...

Ένας αληθινός άνθρωπος γεμάτος πίστη, γεμάτος αγάπη που δε λογάριζε τίποτε προκειμένου να προσφέρει.

Εργατική, φιλήσυχη ευσυνειδητή. Το καθήκον ήταν πάνω από κάθε προσωπική της ενασχόληση.

Η Λητώ Παπαχριστοφόρου ήταν η ψυχή της προδημοτικής εκπαίδευσης.

Η αγάπη της για το παιδί ενδυνάμωνε τα οράματα της για προσφορά ποιότητας. Προγράμματα, κανονισμοί, κάθε τι που αφορούσε στην προδημοτική το μελετούμε με προσοχή, προχωρούσε, προχωρούσε...

Εβαλε τις βάσεις. Γι' αυτό η προσφορά της είναι ανεκτίμητη. Εκείνο, όμως, που με συγκίνησε στα χρόνια της στενής συνεργασίας μας είναι ότι παρόλο τον πόνο από την αρρώστια της, ποτέ δεν αρνήθηκε να προσφέρει υπηρεσία.

Το ήξερα και θαύμαζα που ήταν πάντα παρούσα.

Ως την τελευταία μέρα.

Εκφράζω το θαυμασμό και την αγάπη μου για τη Λητώ Παπαχριστοφόρου.

Με το παράδειγμα της ας εμπνεύσει τους εκπαιδευτικούς που έχουν τάξει τη ζωή τους να προσφέρουν αγάπη στα παιδιά, το μέλλον της Κύπρου.

Γεωργία Φερωνύμου

Επιθεωρήτρια Προδημοτικής Εκπαίδευσης

Η Λητώ Παπαχριστοφόρου ήταν η

Δασκάλα, η Επιθεωρήτρια, η Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης, η Παιδαγωγός, η συνεπής φίλη, η επίλεκτη αδελφή που έφυγε. Η Λητώ ήταν η λιτά ανθρώπινη, στοργική και ευαίσθητη παρουσία, ο έμπρακτος Άνθρωπος, ο σταθερός και ασιγαστος πομπός των παιδαγωγικών μηνυμάτων, ο μόνιμος αποδέχτης των ανησυχιών, των αποριών και των προβληματισμών του χώρου της Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Ήταν το αειθαλές δέντρο που φυλλοβολεί χωρίς να γυμνώνεται, που ανθίζει ολόχρονα ομορφαίνοντας το τοπίο της παρουσίας του, που καρπίζει σε καιρούς δύσκολους, στείρους και άνομβρους, που πλουτίζει τη φτώχεια μας.

Η Λητώ Παπαχριστοφόρου ήταν ο στέρεος και στιβαρός χαρακτήρας, η πολύπλευρη και πολυτάλαντη προσωπικότητα, η γενναία «εν γνώσει» ψυχή, το πάντα όρθιο ανάστημα των εκπαιδευτικών μας πραγμάτων. Τα οράματα της δε μπορεί, δε πρέπει ν' αφεθούν να σβήσουν και δε θα σβήσουν μαζί της, γιατί είναι τ' αντίδωρα της κληρονομιάς που μας άφησε. Θα τα κρατήσουμε μέσα μας φωτερούς οδηγούς για να διαβαίνουμε στους δρόμους που χάραξε. Την ευχαριστούμε, την τιμούμε και συντηρούμε στη ψυχή μας τη μνήμη της.

Η Λητώ Παπαχριστοφόρου ήταν ο στέρεος και στιβαρός χαρακτήρας, η πολύπλευρη και πολυτάλαντη προσωπικότητα, η γενναία «εν γνώσει» ψυχή, το πάντα όρθιο ανάστημα των εκπαιδευτικών μας πραγμάτων. Τα οράματα της δε μπορεί, δε πρέπει ν' αφεθούν να σβήσουν και δε θα σβήσουν μαζί της, γιατί είναι τ' αντίδωρα της κληρονομιάς που μας άφησε. Θα τα κρατήσουμε μέσα μας φωτερούς οδηγούς για να διαβαίνουμε στους δρόμους που χάραξε. Την ευχαριστούμε, την τιμούμε και συντηρούμε στη ψυχή μας τη μνήμη της.

Παναγιώτα Θεοφιλίδου

Επιθεωρήτρια Νηπιαγωγείων

Η Λητώ Παπαχριστοφόρου υπήρξε αναμφίβολα θεμελιώτης και πρωτεργάτης της Προδημοτικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο. Με το τεράστιο έργο της και ιδιαίτερα με το ζήλο, την αφοσίωση και την ακαταπόνητη εργατικότητα της μας άφησε ένα λαμπρό παράδειγμα προς μίμηση. Τη θλίψη μας για τον πρόωρο χαμό της απαλύνει η ανάμνηση της πλούσιας προσφοράς της που συνοδεύει ανεξίτηλα τη μνήμη της και μας επιφορτίζει με τη βαρύτερη ευθύνη να φανούμε άξιοι συνεχιστές του έργου της.

Στο επόμενο τεύχος θα καταθέσουμε τις μαρτυρίες δεκάδων φίλων και εκτιμητών του έργου της αείμνηστης Λητούς, που λόγω χώρου δεν μπορούσαμε να τις καταθέσουμε στο παρόν τεύχος.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Στις 3 του Μάρτη απεβίωσε ο εκλεκτός δάσκαλος Τάσος Κουτσουλιδής. Τον συνόδεψε η αγάπη και η εκτίμηση πλήθους φίλων, μαθητών και συνεργατών του.

Λίγα λόγια ως επικηδεύο στο Δάσκαλο, τον Άνθρωπο, το Φίλο, το Φίλαθλο γραμμένα από τον συνάδελφο Παναγιώτη Κοκκινέλλη.

«Με του Μάρτη τα σκιρτήματα, η φλογερή ψυχή του πέταξε κοντά στον αιώνιο, Παντοδύναμο Δημιουργό αφήνοντας πίσω ανεξίτηλα το πέρασμα του Τάσου Κουτσουλιδή.

Ξεκινώντας από την αγαπημένη του σκλαβωμένη σήμερα και τουρκοκρατημένη Αγκαστίνα, που τόσο νοσταλγούσε, λάτρευε και αγαπούσε, φτωχό αγροτόπαιδο, τέλειωσε το Γυ-

μνάσιο, το Διδασκαλικό Κολλέγιο και ανήσυχος μετέβη στην Αθήνα για μετεκπαίδευση. Εκεί παρακολούθησε μαθήματα λόγου, απαγγελίας και θεάτρου, φίλος και αγαπητός ηθοποιών και θεατρανθρώπων.

Επιστρέφει στην Κύπρο. Ρίχνεται με όλη τη δύναμη του στο διδασκαλικό του καθήκον. Διδάσκει... οδηγεί... κάνει υποδειγματικά μαθήματα απαγγελίας... ορθοφωνίας...

Παντού κυρίαρχος... νέος και ωραίος, κομψός, εργατικός, συνεργάσιμος, γλεντζές, ανοιχτοχέρης. Πάντα θα τον θυμούμαστε.

Θερμός πατριώτης και πιστός χριστιανός μετέδιδε τη φλόγα του μέσα από τα έργα του. Πολυγραφότατος αφήνει στους επιγενομένους δα-

σκάλους και μαθητές, πλούσια την παρακαταθήκη του σε θεατρικά έργα, διηγήματα και ποιήματα.

Νυμφευμένος με την κυρία Αφέντρα, την Αμφιτρίτη - υπήρξε υποδειγματικός οικογενειάρχης. Απέκτησε δύο παιδιά, ένα γιο - Μαθηματικό - τον Πάνο και μία θυγατέρα Μαθηματικό - Τραπεζικό υπάλληλο. Ευτύχησε να παίξει, να περπατήσει και να χαρεί τα εγγονάκια του και να χαρεί νύμφη και γαμπρό που με τόση αγάπη και σεβασμό του συμπαράσταθηκαν στην τελευταία μακρά δοκιμασία.

Μεγάλη του αγάπη και ο Ολυμπιακός. Τον υπηρετούσε από πολλές δεκαετίες. Χάρηκε μαζί του τις επιτυχίες του και λυπήθηκε στις αποτυχίες του. Οργάνωσε γιορτές που όλοι θυμούνται, μίλησε, προγραμμάτισε, βοήθησε.

Αιωνία η μνήμη του.

ΕΝΑΣ ΥΠΕΡΓΗΡΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ ΤΗΣ

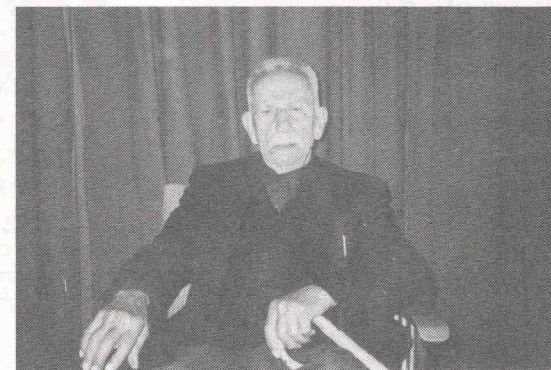
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΜΑΣ

Στην Παρεκκλησιά Λεμεσού ζει ο συνταξιούχος δάσκαλος κ. Χρίστος Ηλιάδης, ένας σεβάσιμος γέροντας 92 χρόνων.

Ο κ. Ηλιάδης γεννήθηκε στις 15 Απριλίου 1904 στο Πραστεϊό Κελλακίου και πρωτοδιορίστηκε ως δάσκαλος το 1925. Τα περισσότερα χρόνια, συνολικά 13, εργάστηκε στην Παρεκκλησιά, όπου παντρεύτηκε, μεγάλωσε και πάντρεψε τα παιδιά του.

Ενα απ' αυτά, η κ. Μαρούλα Ιωσηφίδου, ακολούθησε το επάγγελμα του πατέρα της και αφυπηρέτησε πρόσφατα ως βοηθός διευθύντρια.

Ο κ. Χρίστος εργάστηκε και στα γύρω χωριά: Μοναγρούλι, Πύργο Διερώνα και Άγιο Τύχωνα, κατά τη διάρκεια της κανονικής υπηρεσίας του,

Ιδιαίτερα στην Παρεκκλησιά, κάθε κοινωνική, οικονομική, πνευματική και θρησκευτική εξέλιξη είναι ταυτισμένη με το όνομα του κ. Ηλιάδη. Είναι γι' αυτό που τον Ιούνιο του 1992, κατά τη διάρκεια της τελικής σχολικής γιορτής, το Δημοτικό Σχολείο και το τοπικό Πολιτιστικό Κέντρο «Αρχάγγελος Μιχαήλ», τίμησαν με ιδιαίτερο τρόπο τον κ. Ηλιάδη για την προσφορά του στην κοινότητα.

Ο κ. Ηλιάδης θέλησε μέσα από τις στήλες της «Επαλξης» ν' αφήσει την εξής παρακαταθήκη στους Έλληνες δασκάλους του τόπου μας: «**Να συνεχίσουν να επιδεικνύουν αγάπη και σεβασμό προς την Πατρίδα και την Ορθοδοξία, εκτίμηση και διαφύλαξη των ηθών και των παραδόσεων του τόπου μας και «σκληρή» και συνεχή προσπάθεια στο λειτουργήμα του δασκάλου για να μπορέσει η Κύπρος να ελευθερωθεί και να ευδοκιμήσει στην Ενωμένη Ευρώπη που οδηγείται.**»

Εμείς τον ευχαριστούμε και του ευχόμαστε, με την ευκαιρία των γενεθλίων του που έγιναν στις 15 Απριλίου, χρόνια πολλά και να τα ... υπερεκατοστήσει.

Αντώνης Πατάτας
Κώστας Χαμπιαούρης

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΣΕ ΔΥΣΛΕΞΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ

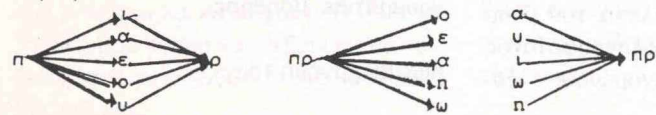
της Χριστούλας Χρυσήλίου
Δασκάλας Ειδικής Εκπαίδευσης
B.A. in Psychology

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος.

Β. ΜΕΛΕΤΗ ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΕΡΩΝ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

Διδασκαλία π.χ. του παρ - πρα - απρ

1. Χρωματίζει το κάθε γράμμα με ξεχωριστό χρώμα μολύβι: το **α** με το κόκκινο, το **π** με το πράσινο και ρ με το μπλε.
2. Διαβάζει τις συλλαβές πολλές φορές και επισημαίνει τη θέση του κάθε γράμματος στην κάθε συλλαβή.
3. Διαβάζει τις συλλαβές αφού αλλάξαμε τα φωνήεντα: **πρε - πορ - επρ - πυρ - πρω - ηπρ - πρα - πρ - ωπρ - πορ**
4. Το παιδί ακολουθεί τα τόξα, διαβάζει και γράφει τις συλλαβές:

5. Αντικαθιστά κάθε φορά ένα σύμφωνο με ένα άλλο σύμφωνο και διαβάζει και γράφει τις συλλαβές. Για παράδειγμα, αντικαθιστούμε το **π** με το **κ** και διαβάζουμε τις συλλαβές:

**κιρ, καρ, κερ, κορ, κυρ
κρο, κρε, κρα, κρη, κρω
ακρ, υκρ, ικρ, ωκρ, ηκρ**

6. Βρίσκει και γράφει λέξεις που περιέχουν τις συλλαβές που διδάσκουμε: παραμύθι, πράσινο, απρόσεχτος.
7. Κατασκευάζει και διαβάζει προτάσεις με τις πιο πάνω λέξεις:

Η γιαγιά διαβάζει παραμύθι στα παιδιά.
Το χορτάρι είναι πράσινο.
Ο Γιάννης είναι απρόσεχτος.

Αν και αναφέρθηκα μόνο στη διδασκαλία της ανάγνωσης σε δυσλεξικό παιδί, είναι σημαντικό να έχουμε υπόψη ότι η ανάγνωση προϋποθέτει την ύπαρξη της γραφής και ότι η εκμάτησή τους γίνεται ταυτόχρονα και αμοιβαία. Για να πετύχουμε τους στόχους μας, πρέπει να θυμόμαστε ότι χρειάζεται καθημερινή άσκηση με το παιδί και πολύ συχνές επαναλήψεις. Το παιδί διαβάζει καθημερινά τις καρτέλες του μόνο ή στους γονείς του. Καθημερινά βρίσκει λέξεις σχετικές και τις γράφει στο πίσω μέρος της κατάλληλης καρτέλας. Είναι σημαντικό, επίσης, να θυμόμαστε, ότι όπως όλοι οι μαθητές δικαιούνται ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση και μάθηση, και ο δυσλεξικός μαθητής έχει αυτό το δικαίωμα για συμπληρωματική βοήθεια μέσω προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας, καθώς και κατάλληλες συνθήκες επιβίωσης μέσα στο σχολείο όπως απαλλαγή από τις γραπτές εξετάσεις με υποκατάστατο τις προφορικές εξετάσεις.

Η σωστή συναισθηματική - εκπαιδευτική προσέγγιση του μαθητή από το δάσκαλο είναι δυνατό να αλλάξει αποφασιστικά τη στάση που έχει απέναντι στο σχολείο, στην οικογένεια και στην κοινωνία. Να του δώσει την αισιοδοξία και τη δύναμη που χρειάζεται για να γίνει ένα υπεύθυνο, ανεξάρτητο και παραγωγικό μέλος της κοινωνίας.

Καρτέλα 1: λα, λε, λο, λη, λι, λω, λυ. λεμόνι, λύκος, λιοντάρι, λάχανο, λουλούδι, λάσσο. σαλάμι, ποδήλατο, μέλισσα, σέλινο, τηλέφωνο, ελέφαντας. θελω γάλα, έλεγε η Λόλα.

Καρτέλα 2: φα, βα, βφ, φα, βα, βφ, φα, βα, βα, βα, φα. ουβ, ουφ, βου, φου, αιβ, αιφ, φει, βει, οιβ, φοι. φίδι, φωλιά, φύλλο, φανάρι, ελάφι, γέφυρα. βέλος, βελόνα, βαγόνι, βιβλίο, μολύβι, καράβι. Ο Βασίλης και ο Φώτης έφυγαν με το καράβι για το φάρο.

Καρτέλα 3: Ντι, ντ. ντα, ντο, ντι, ντε, ντα, ντο, ντω, ντν. αντ, οντ, ιντ, εντ, παντ, οντ, ωντ. ντου, νταλ, ντελ, ντολ, νταυ, ντευ. ποντίκι, παντελόνι, ελέφαντας, καντλή, λιοντάρι. Η Ντίνα έβαλε τα ρούχα στην ντουλάπα. Τα παιδιά λένε τα κάλαντα. Ο Αντώνης είπε «αντίο» και έφυγε.

Καρτέλα 4: ντα, ντο, ντι, ντε, ντα, ντο, ντω, ντν. αντ, οντ, ιντ, εντ, παντ, οντ, ωντ. ντου, νταλ, ντελ, ντολ, νταυ, ντευ. ποντίκι, παντελόνι, ελέφαντας, καντλή, λιοντάρι. Η Ντίνα έβαλε τα ρούχα στην ντουλάπα. Τα παιδιά λένε τα κάλαντα. Ο Αντώνης είπε «αντίο» και έφυγε.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Αντώνης Πολυδώρου
Πρόεδρος φοιτητικής ένωσης Πανεπιστημίου Κύπρου

Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ένα όραμα δεκαετιών γι' αυτό τον τόπο κλείνει φέτος τρία χρόνια ζωής. Οι τρεις βασικές συνιστώσες που συναποτελούν το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του τόπου είναι το ακαδημαϊκό προσωπικό, το περιεχόμενο σπουδών και η φοιτητική κοινότητα. Στο παρόν άρθρο θα ασχοληθώ με τη συνισταμένη που λέγεται φοιτητική κοινότητα και ειδικότερα με το ρόλο που καλείται να παίξει στη δημιουργία ενός κυπριακού φοιτητικού κινήματος.

Η φοιτητική κοινότητα είναι οργανωμένη και αποτελεί τη Φοιτητική Ένωση Πανεπιστημίου Κύπρου (Φ.Ε.ΠΑΝ Κύπρου). Βασικοί στόχοι της Φ.Ε.ΠΑΝ είναι η προώθηση και επίλυση των προβλημάτων των μελών της, η συμβολή στον αγώνα του λαού μας για ελευθερία, η πνευματική, μορφωτική και πολιτιστική ανάπτυξη, τόσο των μελών της, όσο και της ευρύτερης κοινωνίας, καθώς και η συνεργασία με φοιτητικές ενώσεις της Κύπρου και του εξωτερικού. Βασική όμως προϋπόθεση για την πραγμάτωση των υψηλών σκοπών της είναι η συνεργασία με τις υπόλοιπες φοιτητικές ενώσεις μέσα στα πλαίσια ενός ισχυρού φοιτητικού κινήματος πράγμα όχι ακατόρθωτο, αφού πολλοί στόχοι είναι κοινοί.

Το φοιτητικό κίνημα στην Κύπρο προ της ίδρυσης του πανεπιστημίου ήταν ουσιαστικά ανύπαρκτο λόγω του ότι ο κύριος όγκος των φοιτητών βρισκόταν έξω από τα σύνορα της Κύπρου. Το κυπριακό φοιτητικό κίνημα ουσιαστικά λειτουργούσε στον ελλαδικό χώρο και συγκεκριμένα στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα, Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Με την ίδρυση όμως του πανεπιστημίου και την παραμονή στην πατρίδα τους δύο χιλιάδων φοιτητών αναπόφευκτα το κέντρο του φοιτητικού κινήματος πρέπει να μετατεθεί στον κυπριακό χώρο με πρωτοστάτη σ' αυτή την εξέλιξη τη φοιτητική κοινότητα του πανεπιστημίου.

Η αναγκαιότητα της ύπαρξης ενός τέτοιου κινήματος στην Κύπρο είναι μεγάλη. Μεγάλη για πολλούς λόγους. Κατ' αρχήν όλοι γνωρίζουμε ότι στην πρωτοπορία των πολιτικών και κοινωνικών αγώνων κάθε λαού βρίσκεται η νεολαία και κυρίως οι φοιτητές. Η Κύπρος, μια χώρα με το 40% του εδάφους της υπό κατοχή, χρειάζεται μια ισχυρή αγωνιστική έπαλξη σήμερα όσο ποτέ άλλοτε, γιατί είναι μια κοινωνία με εμφανή τα σημάδια της κόπωσης και έχει καταστεί μια κοινωνία που διαπνέεται από ένα πνεύμα απάθειας, συνέπεια του άκρατου καταναλωτισμού και της υλικής ευμάρειας. Έχει περιέλθει δυστυχώς σε ένα στάδιο αδιαφορίας για το τί μέλλει γενέσθαι σ' αυτό τον τόπο: γι'

αυτό είναι εδώ που προβάλλει η αναγκαιότητα της ύπαρξης ενός δυνατού φοιτητικού κινήματος. Το πνεύμα της αμφισβήτησης και της ζωντανίας που διακατέχει το φοιτητή μπορεί και επιβάλλεται να ταρακουνήσει τα λιμνάζοντα νερά για να βοηθήσει αυτή την κοινωνία να ξεφύγει από το δρόμο της πνευματικής και πολιτιστικής αποτελμάτωσης στον οποίο βαδίζει και να αναθεωρήσει κάποιες αναχρονιστικές δομές και νοοτροπίες, που την μαστιζουν.

Όπως έχει προαναφερθεί ο ρόλος της φοιτητικής ένωσης του πανεπιστημίου είναι καθοριστικός προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός τέτοιου κινήματος και ως εκ τούτου οι ευθύνες των μελών της είναι μεγάλες. Υπάρχουν όμως προβλήματα που προβάλλουν εμπόδια στην αναπόφευκτη αυτή πορεία γιατί αποσπούν την προσοχή των

φοιτητών. Προβλήματα όπως ο διορισμός του προέδρου του συμβουλίου του πανεπιστημίου από την κυβέρνηση, που πιστεύουμε ότι θίγει την αυτονομία του πανεπιστημίου, το οξύ στεγαστικό πρόβλημα με την έλλειψη χώρων διδασκαλίας και άλλων δραστηριοτήτων των φοιτητών σε συνδυασμό με την αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην έναρξη εργασιών για ανέγερση της πανεπιστημιούπολης, το θέμα της αξιολόγησης των τίτλων σπουδών των ιδιωτικών κολλεγίων και το θέμα της ένταξης στην ΠΟΦΝΕ είναι μερικά από τα προβλήματα που απασχολούν τη φοιτητική κοινότητα και δυσχεραίνουν το έργο της.

Αγωνιζόμαστε όμως για επίλυση των προβλημάτων μας και είμαστε βέβαιοι ότι το φοιτητικό κίνημα στην Κύπρο, το οποίο αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εμβρυώδη κατάσταση, θα αναπτυχθεί και θα γιγαντωθεί κατακτώντας σημαντική θέση μέσα στην κυπριακή πραγματικότητα απ' όπου θα μπορέσει να πραγματοποιήσει τους στόχους του βοηθώντας την κοινωνία μας να εισέλθει στον 21ο αιώνα με ευοίωνες προοπτικές.

Κωνσταντινίδης Αντρέας, Νικολάου. Λογοτέχνης.

Γεννήθηκε 19.10.1940 στον Άγιο Θεόδωρο Σολέας. Όνομα συζύγου: Ελένη. Παιδιά: τρεις γιοί, μία κόρη. Σπουδές: Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου και επιμόρφωση στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Δημοσιογραφία (ΑΚΕΜ, Αθήνα). Σταδιοδρομία: Από το 1961 εργάζεται ως εκπαιδευτικός στη Δ.Ε. της Κύπρου. Μέλος του Κυπριακού Συνδέσμου Παιδικού-Νεανικού Βιβλίου, ιδρυτικός μέλος και γραμματέας Δ.Σ. του Ομίλου Φίλων Παιδικής Βιβλιοθήκης Κύπρου. Του έχουν απονεμηθεί: κρατικό βραβείο Κύπρου 1982 και 1994, βραβείο Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς (Αθήνα) 1983, βραβείο Ελληνικού Πνευματικού Ομίλου Κύπρου 1986, 1988 και 1992, βραβείο Κυπριακού Συνδέσμου Παιδικού-Νεανικού Βιβλίου 1987, Βραβείο Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών με χορηγία της Ελληνικής Πρεσβείας 1995.

Διεύθυνση επαγγ.: Δημοτικό Σχολείο Δευτεράς - Κύπρος, Τηλ.:02-621342. Κατοικίας: Κρήτης 2, Πάνω Λακατάμια, Λευκωσία, Κύπρος, Τηλ.:02-386439.

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΝΤΡΕΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

1. Το βιβλίο της Μυρτώς - ΡΟΔΟΧΑΡΑΜΑ - 1982. Ποίηση για παιδιά.
2. ΧΡΟΝΙΚΑ ΗΡΩΙΚΑ Ποίηση για εφήβους - 1984.
3. Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΓΩΝΑΣ - Μυθιστόρημα - 1985.
4. ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ - Ποίηση για παιδιά - 1986.
5. ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΤΥΠΟΚΑΡΔΙΑ - Ποίηση για παιδιά - 1987.
6. ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΗΔΟΝΙΟΥ - Ποίηση για παιδιά - 1988.
7. ΕΝΑΣ ΠΑΠΠΟΥΣ ΠΑΡΑΜΥΘΑΣ - 1990 Παραμυθοποιηματάκια.
8. ΟΧΤΩ ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ - Διηγήματα για παιδιά.
9. ΓΙΝΕ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΒΡΥΣΗ - Ποίημα
10. ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ ΜΟΥ - Ποίημα
11. ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - Μυθιστόρημα 1992
12. Ο ΨΥΛΛΟΣ, Η ΨΕΙΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΙ - 1993.
13. ΠΡΟΣΚΥΝΩ ΤΑ ΠΑΘΗ ΣΟΥ ΝΗΣΙ ΜΟΥ - 1993
14. ΓΥΡΙΖΕ, ΑΝΕΜΗ, ΓΥΡΙΖΕ» - Παραμύθια - 1994

Καλλιτεχνική επιμέλεια
Σελιδοποίηση
M.C. D-ZINE GRAPHICS LTD Λεμεσός
Εκτύπωση
ΒΙΟΛΑΡΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΛΤΔ Λευκωσία

Trinitron

MULTI-SYSTEM COLOR TELEVISION

**Αλλάξτε Τον Τρόπο
που βλέπετε Τον Κόσμο**

SPECIFICATIONS

- * Multi System
- * Super Trinitron Picture Tube
- * Digital Comb Filter (PAL/NTSC)
- * 2-Tuner Digital Picture-in-Picture
- * Stereo Reception (NICAM & German)
- * Basso Speaker System
- * Surround
- * Space Sound
- * Headphone Jack
- * CATV Capability
- * Teletext
- * Intelligent I/O Control
- * Sleep Timer
- * 29" or 34"

Achelec Electronics Ltd

SOLE AGENTS

ΛΕΜΕΣΟΣ: Σαριπόλου 16, Τηλ: 05-346196,
 ΛΕΜΕΣΟΣ: Ομονοίας & Φρ. Ρούσβελτ, Τηλ: 05-346412,
 ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Διαγόρου 29Α', Τηλ: 02-474979 / 367072,
 ΠΑΦΟΣ: Αθηνών 12 Κατάστημα Νο.12, Τηλ: 06-246475,
 ΛΑΡΝΑΚΑ: Αρχ. Μακαρίου 34, Τηλ: 04-658554 / 658564,
 ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ: Σταδίου 34, Τηλ: 03-827972.

**ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΓΙΑ
ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ**

**KIRARA
BASSO**